

Lilovi la Bwina liyandikwi na Yohani Ulongolelu

Chitabu ichi cha Lilovi la Bwina chechiyandikwi na Yohani ndi chitabu chimonga pagati ya vitabu mcheche vya Lilaganu la Mupya vyevidandaula ndava ya wumi wa Yesu Kilisitu pamulima. Kila chimonga ya vitabu vyenivyo chikemelewa “Injili.” Mana yaki “Lilovi la Bwina.” Vitabu vyenivyo vya Lilovi la Bwina viyandikwi na Matei na Maluko na Luka na Yohani peamali kufwa Yesu. Chitabu ichi cha Lilovi la Bwina yihotoleka chiyandikwi na mtumi Yohani mu mwaka wa 90 peamali kuvelekewa Kilisitu. Pamonga chitabu chilangisa lepi kuvya Yohani ndi mweayandiki, nambu chiwanangana neju muuyandika waki wa balua ya kutumbula ya Yohani na Yohani wa pili na Yohani wa datu ya Yohani. Vayandika vangi va kadeni vijova mu lukumbi lwa kuyandika balua iyo yihotoleka Yohani avi mukutama pamuji wa Efeso, ndava yeniyoyijovekana chitabu chenichi chayandikwi pamuji uwo wa Efeso.

Yohani idandaula hotohoto chechimkitili ayandika chitabu ichi, ndi kuvatangatila vandu vasadika kuvya Yesu ndi Kilisitu Msangula mweahaguliwi na Chapanga, ndi Mwana wa Chapanga mweavi mumi (musula ya 20:31). Mukusadika lijambu lenili tipokela wumi

muliina laki. Chitabu ichi chayandikwi ndava chisomiwa na Vayawudi na vandu vangali Vayawudi. Yiwonekana kuvya muchitabu ichi chechiyandikwi na Yohani chilekengana padebe munjila ndalindali na vitabu vila vingi vidatu vya Lilovi la Bwina. Yohani adandawili neju ndava ya chinamtiti yeahengili Yesu kuliku miluhumu yaki. Na hati mambu gangi gakulu gegahumalili ngati ubatizu wa Yesu na kulingiwa kwaki kulugangatu na gene gayandikwi lepi muchitabu ichi.

Gegavi

Yohani itumbula chitabu ichi cha Lilovi la Bwina (musula ya 1:1-18).

Kangi iyandika ndava ya chinamtiti ndalindali yeahengili Yesu (musula ya 1:19-12:50).

Mewa Yohani idandaula mambu gegahumili lukumbi Yesu peatamili pamulima apa gega-longwisi mbaka kufwa na kuyuka kwaki (musula ya 13:1-20:3).

Yohani imalakisila chitabu ichi (musula ya 21). Idandaula lukumbi Yesu peavahumili vandu lukumbi peamali kuyuka na mewa idandaula chechimkitili kuyandika chitabu chenichi.

Lilovi likavya mundu

¹ Penapo pakutumbula, kwakona vindu vyoha viwumbiki lepi avili mmonga mweakemeliwi Lilovi. Lilovi avili na Chapanga. Mwene avili Chapanga. ² Kuhuma kutumbula avili pamonga na Chapanga. ³ Kupitila mwene, Chapanga awumbili vindu vyoha, kawaka chindu

hati chimonga chechawumbiki changali mwene. ⁴ Mwene ndi chinyepa cha wumi na wumi wene uletili lumuli kwa vandu. ⁵ Lumuli lwenulo lulangasa kuchitita, na chene chitita chihotola lepi kulujimisa.

⁶ Chapanga amtumili mundu mmonga li-ina laki Yohani, ⁷ mwene abweli kuvajovela vandu kuluvala lumuli lwenulo. Abweli muni vandu voha vayuwana na kusadika ujumbi waki. ⁸ Yohani mwene avi lepi lumuli lwenulo, nambu abweli kuvajovela vandu kuluvala lumuli lwenulo. ⁹ Lwenulo ndi lumuli lwa chakaka, lumuli lwelubwela pamulima na ku-valangasila vandu voha.

¹⁰ Hinu, lilovi lila avili pamulima na kupitila mwene Chapanga awumbili mulima, nambu vandu va pamulima wammanyili lepi. ¹¹ Abwelili pavandu vaki mwene, nambu vandu vaki vampokili lepi. ¹² Nambu vandu vevampokili, na kumsadika, avapeli uhotola wa kuvya vana va Chapanga. ¹³ Vavi vana va Chapanga lepi kwa kuvelekewa ngati vandu chevivelekewa. Amala vavelikwi lepi ngati vandu chevigana, nambu kwa maganu ga Chapanga mwene.

¹⁴ Lilovi lila akavya mundu, akatama kwitu. Ndi tiuwene ukulu waki, ukulu waki mwene nga Mwana wa Dadi Chapanga, amemili ubwina wa Chapanga na uchakaka.

¹⁵ Yohani avajovili vandu malovi gaki. Akajova kwa lwami, “Mwenuyu ndi yula mwenamuluwili penajovili, ‘Ibwela mundu mweigelekela pahali

pangu mkulu kuliku nene, muni amali kuvya kwakona nene kuvelekewa.’ ”

¹⁶ Ndava cheavili ubwina waki wamahele tete tavoha tipokili mota yamahele. ¹⁷ Chapanga atipeli malagizu kupitila Musa, nambu ubwina wa Chapanga na chakaka utibwelili kupitila Yesu Kilisitu. ¹⁸ Kawaka mundu mweamuwene Chapanga katu. Nambu nga Mwana waki yuyo mweavi Chapanga na mweaganiwi na Dadi, mwene atimanyisi mambu gaki.

Ujumbe wa Yohani Mbatizaji

(Matei 3:1-12; Maluko 1:1-8; Luka 3:1-18)

¹⁹ Genaga ndi malovi Yohani geajovili ndava yaki lukumbi vachilongosi va Vayawudi ku Yelusalemu pevavatumili vamteta va Chapanga na Valawi vamkotayi, “Veve wayani?”

²⁰ Yohani abelili lepi kuyangula likotesi lenilo, nambu akajova hotohoto, “Nene lepi Kilisitu Msangula.”

²¹ Kangi vakamkota, “Hinuu veve ndi wayani? Wu, veve ndi Eliya?”

Yohani akayangula, “Lepi.”

Vakamkota kangi, “Veve ndi yula mlota wa Chapanga?”

Akavayangula, “Lepi!”

²² Kangi vakamkota, “Hinuu wayani veve? Wijova wuli kukuvala wamwene? Utijoveleyi na tete tikavayangula vevatitumili.”

²³ Yohani akayangula, nene ndi yula mlota Isaya ajovili malovi gaki, “Nene ndi lwami lwa mundu ikemela kulugangatu.

‘Mgolosayi njila ya Bambu.’ ”

²⁴ Vandu avo vatumwili na Vafalisayu,
²⁵ vakamkota Yohani, “Ngati veve lepi Kilisitu Msangula mweahaguliwi na Chapanga, amala Eliya, amala mlota wa Chapanga, ndava kyani wibatiza?”

²⁶ Yohani akavayangula, “Nene nibatiza kwa manji, nambu avi mmonga pagati yinu, mwakona kumanya. ²⁷ Mweibwela pahali pangu, ndi nene niganikiwa lepi hati kuwopola nyosi za champali zaki.”

²⁸ Mambu genago gakitiki kumuji wa Betania, kumwambu ya mfuleni Yoludani, Yohani kweavi mukubatiza.

Yesu ndi Mwana Limbelele wa Chapanga

²⁹ Chilau yaki, Yohani amuwene Yesu akumbwelela akajova, “Lola, mwenuyu ndi Mwana limbelele wa Chapanga, ndi mweiwusa kumbudila Chapanga pamulima! ³⁰ Ndi mwenamlongalili yula penajovili, ‘Pahali pa nene ibwela mundu mkulu kuliku nene, mwene avili kwakona nene kuvelekewa!’ ³¹ Hati namwene nangamnya, nambu nibweli kubatiza na manji muni vandu va Isilaeli vammayayi.”

³² Kangi Yohani atijovili gala geagawene, “Namuwene Mpungu Msopi akumuhelelela ngati ngunda kuhuma kunani na kutula panani yaki.

³³ Nene nangamnya, nambu yula mwean-itumili kubatiza vandu na manji amali kuni-jovela, ‘Mundu mweakumlola Mpungu Msopi akumuhelelela kuhuma kunani na kutama panani yaki, ndi mweibatiza na Mpungu Msopi.’

³⁴ Kangi Yohani akajova nene nigalolili mambu

aga na nikuvajovela uchakaka kuvya mwenuyu ndi Mwana waki Chapanga.”

Vawuliwa va kutumbula va Yesu

³⁵ Kangi chilau yaki, Yohani avili pandu penapo, pamonga na vawuliwa vaki vavili.

³⁶ Peamuwene Yesu ipita akajova, “Lola! Uyu ndi Mwana Limbelele wa Chapanga.”

³⁷ Vawuliwa vavili vala pevayuwini malovi geajovayi Yohani gala vakamlanda Yesu. ³⁸ Yesu ang'anamwiki, avawene vawuliwa vala vakumlanda, akavakota, “Mwilonda kyani?”

Vakamkota, “Labi witama koki?” Labi mana yaki Muwula.

³⁹ Yesu akavajovela, “Mbwela, na nyenye yati mwilola,” Vawuliwa vala vakamlanda yavili lukumbi lwa saa kumi ya kimihi na vakatama kwaki ligono lenilo.

⁴⁰ Andelea, mlongo waki Simoni Petili avi mmonga pagati ya vavili avo vevamyuwini Yohani geajovili, vakamlanda Yesu. ⁴¹ Andelea akatumbula kumlonda Simoni mlongo waki, akamjovela “Timuwene Msangula.” Ndi kujova “Kilisitu.” ⁴² Kangi ampeliki Simoni kwa Yesu.

Ndi Yesu akamlolokesa Simoni akajova, “Simoni veve mwana wa Yohani. Hinu yati ukemelewa Kefa,” Kwa Chigiliki ndi Petili, mana yaki “Litalau.”

Yesu akumkemela Filipi na Natanyeli

⁴³ Chilau yaki Yesu akawuka, kuhamba kumulima wa Galilaya ndi amkolili Filipi, akamjovela “Nilandayi.” ⁴⁴ Filipi mkolonjinji wa ku Betisaida, muji wevitama Andelea na

Petili. ⁴⁵ Filipi amkoli Natanyeli, akamjovela, “Timuwene mwene, mweyandikiwi na Musa muchitabu cha malagizu, na vamlota va Chapanga vayandiki mambu gaki, Yesu wa kuhuma kumuji wa Nazaleti mwana wa Yosefu.”

⁴⁶ Natanyeli akamkota Filipi, “Chindu cha bwina chihotola wuli kuhumila ku Nazaleti?”
Mwene akamjovela, “Bwelayi ulole.”

⁴⁷ Yesu peamuwene Natanyeli akumbwelela, akajova, “Lola! Chakaka mwenuyu ndi Mwiisilaeli chakaka, kawaka udese mugati yaki hati padebe.”

⁴⁸ Natanyeli akamkota Yesu, “Unimanyi wuli?”
“Mwene akamyangula, kwakona Filipi angakukemela nakuwene pewavi pahi pa mkongo wa mkuyu.”

⁴⁹ Penapo Natanyeli akamjovela, “Muwula,”
Veve ndi Mwana wa Chapanga! “Veve ndi Nkosi wa Isilaeli!”

⁵⁰ Yesu akamjovela usadika ndava nikujevili nakuwene pahi ya mkongo wa mkuyu? Yati ukugawona gavaha neju ya aga. ⁵¹ Ndi akayonjokesa kujova, “Chakaka nikuvajovela, yati mwilola kunani kwa Chapanga kudinduka na vamitumu va kunani kwa Chapanga vikwela na kuhelela panani pa Mwana wa Mundu.”

2

Mselebuko wa ndowa kumuji wa Kana

¹ Ligonu la datu kwavi na mselebuko kumuji wa Kana, mulima wa Galilaya, na nyina waki Yesu avili. ² Yesu mewa agongoliwi kumselebuko pamonga na vawuliwa vaki. ³ Lukumbi divayi

payamaliki, nyina waki akamjovela Yesu, “Divayi yimaliki!”

⁴ Yesu akamyangula, “Ukotoka kunijovela cha kuhenga. Lukumbi lwangu lwakona kuhika.”

⁵ Kangi, nyina wa Yesu akavajovela vanalihengu, “Chochoha cheakuvajovela, muhengayi.”

⁶ Penapo kwavili na vihulu sita ya kuvikila manji kwenuko, kila umonga weuhotola kumema madebe gavili amala gadatu ga manji. Yeyavikiwi penapo ndava ya mvelu wa Vayawudi kujinyambisa ndava ya kumuyupa Chapanga. ⁷ Yesu akavajovela, “Mumemesa manji muvihulu vyenivyo.” Vakagamemesa mbaka panani. ⁸ Kangi akavajovela, “Hinu mne-gayi mumpelayi myimilila mselebuko, navene vakampelekela.” ⁹ Myimilila mselebuko peagawonjili manji gala akalola gang'amwiki kuvya divayi. Mwene nakumanya kweyahumili, nambu vala vatumisi vevanegili vamanyili. Myimilila mselebuko amkemili mkolo ndowa, ¹⁰ akamjovela, “Vandu voha vitendelekela hoti divayi yabwina na vandu vakanywayi neju, ndi vitendelekela yangali makakala yila, hinu veve uyivikili divayi ya bwina mbaka pamwishu!”

¹¹ Chenicho chavi chinamtiti cha kutumbula cheachikitili Yesu ku Kana, pamulima wa Galilaya. Akalangisa ukulu waki, vawuliwa vaki ndi vakamsadika.

¹² Pegamaliki ago, Yesu akawuka pamonga na nyina waki, na valongo vaki na vawuliwa vaki vahambili ku Kapelanaumu kwavatamili magono gadebe.

Yesu Munyumba ya Chapanga
 (Matei 21:12-13; Maluko 11:15-17; Luka 19:45-46)

¹³ Mselebuko wa Vayawudi wewukemelewa Pasaka wavili papipi kuhika, Yesu akahamba ku Yelusalemu. ¹⁴ Hinu avakolili vandu Paluvanja lwa nyumba ya Chapanga, vagulisayi ng'ombi mambelele na ngunda, na vabadilisa mashonga vatamili mumeza zavi. ¹⁵ Ndi akabota mchapilu wa nyosi akavavinga voha kuvala ya Nyumba ya Chapanga vene pamonga na ng'ombi na mambelele gavi, kangi akapechengana mashonga gavi akazibilindusa meza zavi. ¹⁶ Akavajovela ve-vagulisa ngunda vala, “Muwusa vindu vyenivi. Mkotokayi kukita nyumba ya Dadi wangu kuvya pandu pa kugulisa na kugula vindu!” ¹⁷ Vawuliwa vaki vakumbwiki kuvya Mayandiku Gamsopi gijova “Mwe! Chapanga uganu wangu kwa nyumba yaku ukunitinyisa mugati yangu ngati motu.”

¹⁸ Vayawudi vangi vakamkota Yesu, “Wu, ulangisu woki yati wikita kulangisa una uhotola wa kukita genago?”

¹⁹ Yesu akavayangula, “Mgwisa Nyumba Chapanga iyi, na nene yati nijenga kangi mu magono gadatu.”

²⁰ Penapo Vayawudi vamkotili, “Wihotola wuli kujenga mu magono gadatu? Ndava nyumba ya Chapanga iyi yijengiwi mulukumbi lwa miyaka alobaini na sita!”

²¹ Nambu Nyumba ya Chapanga Yesu yeailongeelayi ndi higa yaki. ²² Hinu, peayukisiwi, vawuliwa vaki vakumbwiki kuvya ajovili ago,

vakagasadika Mayandiku Gamsopi na malovi Yesu geavajovili.

Yesu akuyimanya mitima ya vandu voha

²³ Yesu peavi ku Yelusalemu kumselebuko wa Pasaka, vandu vamahele vamsadiki pavauwene ulangisu weavakitili. ²⁴ Nambu Yesu avasadiki lepi vandu avo muni avamanyili voha. ²⁵ Aganili lepi kujovewa chochoha ndava ya vandu, muni mwene agamanyili bwina mambu gegavi mitima yavi.

3

Yesu na Nikodemu

¹ Kwavi na chilongosi mmonga Myawudi wa chikundi cha Vafalisayu, liina laki Nikodemu.

² Ligonu limonga kimihi Nikodemu amhambalili Yesu akamjovela, “Muwula, tikumanyii ngati veve muwula mweutumwili kuhuma kwa Chapanga, muni kawaka mundu mweihotola kukita ulangisu weukita changali kuvya na Chapanga.”

³ Yesu akamjovela, “Chakaka nikujovela, mundu ngati avelekiwi lepi kavili ihotola lepi kulola Unkosi wa Chapanga.”

⁴ Nikodemu akamkota, “Wu, mundu mvaha yihotoleka kuvelekewa kavili? Yihotoleka lepi kuyingila mulileme la nyina waki na kuvelekewa kavili.”

⁵ Yesu akamyangula, “Chakaka nikukujovela,” Mundu ngati avelekiwi lepi kwa manji na kwa Mpungu Msopi katu nakuhotola kuyingila mu Unkosi wa Chapanga. ⁶ Mundu ivelekewa chihiga kwa dadi na mau, nambu ivelekewa

chimpungu kwa Mpungu Msopi. ⁷ Ukotoka kukangacha kuvya nijovili yikumgana mundu kuvelekewa kavili. ⁸ Chimbungululu chibuma, kuhamba kwechigana wiyuwana chibuma, nambu wimanya lepi kwe chihuma amala kwe chihamba. Mewawa kwa kila mundu mweavelekiwi kwa Mpungu Msopi.

⁹ Nikodemu akamkota, “Mambu genaga gihotoleka wuli?”

¹⁰ Yesu akamyangula, “Veve muwula wa vandu va Isilaeli nakugamanya mambu aga?

¹¹ Chakaka nikujo vela, tete tijova getikugamanya na tikuvajovela vandu vindu vyetiviwene, nambu nyenye nakuyidakila ujumbi witu.

¹² Nivajovili mambu ga pamulima nakusadika, hinu mwihotola wuli kusadika nikavajovela mambu ga kunani kwa Chapanga? ¹³ Kawaka mundu mwahambili kunani kwa Chapanga, nambu Mwana wa Mundu ndi mweahelili kuhuma kunani kwa Chapanga.”

¹⁴ Ngati Musa cheanyakwili Liyoka la Shaba panani ya ndonga kulugangatu kula, mewa na Mwana wa Mundu yati inyakuliwa kunani, ¹⁵ muni kila mundu mweakumsadika yati ivya na wumi wa magono goha gangali mwishu. ¹⁶ Muni Chapanga avaganili neju vandu va mulima hati amuwusili Mwana waki ngamwene yuyo, muni yoyoha mwaisadika akotoka kuyaga ndi avyayi na wumi wa magono goha. ¹⁷ Chapanga amtumili lepi Mwana waki pamulima ndava ya kuvahamula vandu, nambu kuvasangula.

18 Mweakumsadika Mwana ihamuliwa lepi, nambu mwangamsadika amali kuhamuliwa, ndava amsadiki lepi, nga Mwana yuyo wa Chapanga. 19 Na uhamula wene ndi uwu, lumuli lubwelili pamulima nambu vandu vaganili chitita kuliku lumuli, muni matendu gavi gahakau. 20 Mundu yoyoha mweikita gahakau angalugana lumuli, mewa ibwela lepi kulumuli, muni igana lepi matendu gaki gahakau galangalayi. 21 Nambu mundu yeyoha mweilanda gachakaka ibwela kulumuli muni matendu gaki galolekanayi, gahengiki kwa kumyidakila Chapanga.

Yesu na Yohani Mbatizaji

22 Pegamaliki genago, Yesu na vawuliwa vaki vakahamba kumulima wa Yudea, akatama navu kwenuko na kubatiza vandu. 23 Mewawa Yohani avi mukubatiza vandu ku Ainoni, papipi na ku Salemu, muni kwenuko kwavi na manji gamahele vandu vamhambalili, mwene akavabatiza. 24 Genaga gahumalili lukumbi Yohani peavi angasopewa muchifungu.

25 Ukahumila muhutanu pagati ya vawuliwa va Yohani na myawudi mmonga ndava ya mvelu wa kunyambiswa ndava ya kumuyupa Chapanga. 26 Hinu, vawuliwa avo vakamhambila Yohani na kumjovela “Muwula mundu yula mwewavili nayu kumwambu ya Yoludani, yula veve mwewatijovili malovi gaki, hinu namwene ibatiza na vandu voha vakumlanda!”

27 Yohani akavayangula, “Mundu ihotola lepi kuvya na chindu ngati angapewa na Chapanga.

28 Nyenye mwavene mumanyili kuvya najovili,

‘Nene lepi Kilisitu Msangula, nambu natumiwi nimlongolela.’ ²⁹ Mdala wa ndowa ndi waki mkolo ndowa, nambu nkozi wa mkolo ndowa mweiyima kumyuwanila iheka neju kuyuwana mkolo ndowa ijova. Mewa nene nisangalwiki neju. ³⁰ Yesu yikumgana avyayi mkulu na nene nivyayi namdebe.”

Mweibwela kuhuma kunani kwa Chapanga

³¹ Mweibwela kuhuma kunani kwa Chapanga ndi mkulu kuliku voha, mweihuma pamulima ndi wa pamulima, na ilongela mambu ga pamulima. Nambu mweibwela kuhuma kunani ndi ilongosa vindu vyoha. ³² Mwene ijova gala geagawene na kuyuwana, nambu kawaka mundu mweiyidakila ujumbi waki. ³³ Nambu mundu yoyoha mweiyidakila ujumbi waki ndi ijova Chapanga ndi mchakaka. ³⁴ Ndava yula mweatumwili na Chapanga ijova malovi ga Chapanga, ndava Chapanga ammemisi mundu mwenuyo Mpungu Msopi. ³⁵ Dadi amganili Mwana na amgotolili vindu vyoha. ³⁶ Mweakumsadika Mwana avi na wumi wa magono goha gangali mwishu, nambu angamsadika Mwana avi lepi na wumi, nambu ligoga la Chapanga likumtamila.

4

Yesu na Mdala Msamaliya

¹ Vafalisayu vayuwini kuvya Yesu avi mukupata vawuliwa vamahele na kuvabatiza kuliku Yohani. ² Ndi chakaka kuvya Yesu mwene

abatiza lepi, nambu vawuliwa vaki ndi vevabatizayi vandu. ³ Hinu Yesu peagayuwini genago, akawuka ku Yudea na kuwuya ku Galilaya. ⁴ Mulugendu lwenulo yamganili kuvedukila kumulima wa Samaliya.

⁵ Ndi peahikili muji umonga pamulima wa Samaliya weukemiwa Sikali, papipi na mgunda wa Yakobo weampelilli mwana waki, mweikemiwa Yosefu. ⁶ Pandu penapo pavi na chiliva cha Yakobo, na Yesu ndava ya kutotokela na lugendu, akatama pamuhana ya chiliva. Yavili ngati lukumbi lwa muhi.

⁷ Kangi, akabwela mdala mmonga mkolonjinji wa ku Samaliya kunega manji. Yesu akamjovela, “Nipelayi manji ninywayi.” ⁸ Lukumbi lwenulo vawuliwa vaki vahambili kumuji kugula chakulya.

⁹ Nambu mdala yula akamjovela, “Veve wa Myawudi, na nene namdala msamaliya! Uhotola wuli kuniyupa manji?” Muni Vayawudi na Vasamaliya katu vitama lepi pamonga.

¹⁰ Yesu akamyangula, “Ngati kuvya umanyayi chindu chechiwusiwa na Chapanga ndi yani mweakukujovela, ‘nipelayi manji ninywai,’ Ngawamali, kumuyupa manji gegileta wumi.”

¹¹ Mdala yula akamjovela, “Bambu, veve wangi ndeve ya kunegela manji, na chiliva chinyoliki. Ugapata koki manji gegavi na wumi? ¹² Wu, veve ukujikita wa mkulu kuliku dadi witu Yakobo? Mwene ndi mweatipelili chiliva ichi, mwene na vana vaki pamonga na mifuya yaki vanywayi manji ga chiliva ichi.”

13 Yesu akamyangula, “Yoyoha mweinywa manji aga yati ivya na njota kavili. 14 Nambu yoyoha mweinywa manji gala genikumpela nene, katu ivya lepi na njota magono goha. Manji genikumpela givya mugati yaki ngati chinyepa cha manji ga wumi na kumpela wumi wa magono goha gangali mwishu.”

15 Mdala mwenuyo akamjovela, “Bambu, unipela manji genago muni nikotoka kuvya na njota kavili na nikotoka kubwela penapa kunega manji.”

16 Yesu akamjovela, “Uhamba ukamkemela mngwana waku, ubwela nayu penapa.”

17 Mdala yula akayangula, “Nene nangali mgosi.”

Yesu akamjovela “Uyangwili chakaka, wangali mgosi. 18 Muni wavi na vagosi mhanu, na mgosi mweutama nayu hinu mgosi waku lepi. Penapo ujevili chakaka.”

19 Mdala yula akamjovela, “Bambu, niwona kuvya veve wa mlota wa Chapanga. 20 Vagogo vitu vamufugamila Chapanga kuchitumbi ichi, nambu nyenye mwijova kuvya pandu pa kumuyupila Chapanga ndi ku Yelusalemu.”

21 Yesu akamjovela “Unisadika chenijova lwalabwela lukumbi nakumfugamila Dadi, panani ya chitumbi amala ku Yelusalemu kula.

22 Nyenye Vasamaliya mukumfugamila yula mwangammanya, nambu tete tikumfugamila yula mwetimumanyili, ndava muni usangula wihuma kwa Vayawudi. 23 Nambu lukumbi lubwela, kangi lumali kubwela ndi vala

vandu vevakumfugamila kwa uchakaka, yati vamfugamila Dadi mukulongoswa na Mpungu Msopi na chakaka. Muni dadi akuvagana vandu vamfugamila chenicho. ²⁴ Chapanga ndi Mpungu na vandu vevamfugamila yikuvagana vamfugamila Dadi mukulongoswa na Mpungu Msopi na kuumanya uchakaka.”

²⁵ Mdala yula akamjovele, “Nimanyili kuvya Msangula mweikemiwa Kilisitu ibwela. Peibwela yati akutimanyisa tete kila chindu.”

²⁶ Yesu akamjovele, “Nene mwenilongela na veve ndi mwene.”

²⁷ Bahapo vawuliwa vaki vakawuya, na kukan-gasa neju pavamuweni ilongela na mdala. Nambu kawaka mundu mweajovili, “Ugana kyani?” Amala, “Ndava kyani wilongela na mdala?”

²⁸ Hinu, mdala yula akachileka chihulu chaki palapala na kuhamba kumuji na kuvajovele vandu, ²⁹ “Mbwela mukamlola mundu mweanijovili mambu goha genikitili! Wu, yihotoleka kuvya ndi Kilisitu Msangula?” ³⁰ Vandu vakawuka kumuji na kumuhambila Yesu.

³¹ Lukumbi lwenulo vawuliwa vaki vamyupili neju Yesu, “Muwula, ulyayi chakulya.”

³² Nambu Yesu akavajovele, “Nene nivii nachu chakulya chemwangachimanya nyenye.”

³³ Vawuliwa vaki vakakotana vene kwa vene, “Wu, avi mundu mweamletili chakulya?”

³⁴ Yesu akavajovele, “Chakulya changu ndi kuhenga geigana yula mweanitungili na kumalakisa lihengu laki. ³⁵ Nyenye mwijova, ‘Yakona miheyi mcheche ndu na lukumbi lwa

kubena yati lubwela!’ Nambu nene niku-vajovela, myinula mihi ginu mlola migunda, mabenu gakangili giganikiwa kubenwa! ³⁶ Yula mweibena ipokela luhuna lweluganikiwa kupewa kwa lihengu laki, na kuyola mabenu ndava ya wumi wa magono goha wangali mwishu, muni mweimija na mbenaji vihekelela pamonga. ³⁷ Vandu pevijova kuvya ‘Mundu mmonga imija na mundu yungi ibena, luhumu ulu ndi chakaka.’ ³⁸ Nene navatumili nyenye mkabena changali lihengu, vangi vahengili lihengu, nambu nyenye mupatili utangatila ndava ya lihengu lavi.”

³⁹ Vasamaliya vamahele pachijiji chila vamsadiki Yesu ndava ya malovi geajovili mau yula, “Anijovili mambu goha genihengili.” ⁴⁰ Vasamaliya vamhambili Yesu vakamuyupa neju atama navu, namwene akatama navu magono gavili.

⁴¹ Vandu vamahele, vamsadiki Yesu ndava ya malovi gaki. ⁴² Vakamjovela mdala yula, “Tete tisadika, nambu lepi ndava ya malovi gaku, muni tavete tiyuwini na timanyili kuvya mwenyu ndi chakaka Msangula wa vandu va pamulima.”

Yesu akumlamisa mwana wa mkulu

⁴³ Pagamaliki magono gavili, Yesu akawuka penapo, akahamba ku Galilaya. ⁴⁴ Muni Yesu mwene ajovili hotohoto kuvya, “Mlota wa Chapanga nakuyidakiliwa pamulima waki.” ⁴⁵ Hinu peahikili ku Galilaya, Vagalilaya vamahele vampingili. Ndava vagawene goha geahengili ku

Yelusalemu, muni navene vavi kukoko kumsele-buko wa Pasaka.

⁴⁶ Kangi Yesu ahikili kavili ku Kana, kumuji wa Galilaya, pandu peang'anamwisi manji kuvya divayi. Kwenuko kwavi na chilongosi mmonga wa chinkosi mweavi na mwana waki mtamu ku Kapelanaumu. ⁴⁷ Chilongosi yula peayuwini kuvya Yesu ahumili ku Yudea na kuhika ku Galilaya, akamhambila na kumuyupa ahamba akamlamisa mwana waki mweavi mulung'olelu.

⁴⁸ Yesu akamjovela, "Nyenye changalola ulangisu na gachinamtiti katu mwisadika lepi!"

⁴⁹ Yula chilongosi akamjovela, "Bambu, chondi tihamba kwakona mwana vangu kufwa."

⁵⁰ Yesu akamjovela, "Uhambayi, mwana waku yati ilama."

Mundu yula akasadika malovi ga Yesu, akahamba. ⁵¹ Peavi akona munjila akakonganeka na vatumisi vaki, vakamjovela kuvya mwana waku alamili!

⁵² Mwene akavakota lukumbi msongolo pealamili, vene vakamyangula, "Golo saa saba ya muhi, utamu wamuhumili." ⁵³ Dadi yula akamanya kuvya lwavi lukumbi lulolo, Yesu peamjovili "Mwana waku yati ilama." Penapo mwene pamonga na valongo vaki vakamsadika Yesu.

⁵⁴ Wenuwu wavi ulangisu wa kukangasa weahengili Yesu peawukili ku Yudea kuhamba ku Galilaya.

5

Yesu akumlamisa mundu palitanda

¹ Pegamaliki genago, Yesu ahambili ku Yelusalemu kumselebuko wungi wa Vayawudi.

² Kula ku Yelusalemu, papipi na mlyangu uvaha wa mambelele, kwavi na litanda lelikemelewa kwa Chiebulania Betizata, lelavi na mabanji mhanu gajengiwi kulitindila. ³ Mu mabanji genago kwavi na vatamu vamahele vatamili, vangalola na vevagodili higa na vevapoli higa. ⁴ Valindilayi manji gatimbuganayi, muni luvi lukumbi, mtumu wa kunani kwa Chapanga ihelela na kuyingila mulitanda na kugatimbugana manji. Mundu mweatumbwili kuyingila mumanji pegamali kutimbugana, ndi alamili utamu wowoha wula weavi nawu*.

⁵ Penapo pavi na mundu mmonga mweapoli higa kwa miyaka selasini na nane. ⁶ Yesu peamuwene mundu yula agonili na kuni imanya kuvya ilwala kwa magono gamahela, akamkota “Wu, ugana kulama?”

⁷ Mwene akamyangula, “Bambu, nene nangali mundu wa kuniyingisa mulitanda lukumbi manji pegitimbuliwa. Penilinga kuyingila ndi mundu yungi akunilongolela.”

⁸ Yesu akamjovela, “Yimuka, tola lusongwani lwaku ugenda.” ⁹ Bahapo mundu yula akalama, akatola mpasa waki na kugenda.

Lijambu lenili lakitiki pa Ligonu la Kupumulila. ¹⁰ Hinu vachilongosi va Vayawudi vakamjovela mundu yula mwealamili, “Lelu ndi Ligonu la Kupumulila, malagizu gibesa veve kugega mpasa waku.”

* **5:4** 5:4 Musitali wenuwu wipatika lepi mu mayandiku gangi ga kadani

11 Nambu mwene akavayangula, “Mundu mweanilamisi ndi mweanijovili tola mpasa waku, ugendayi.”

12 Vene vakamkota, “Wu, mundu mwenuyo mweakujovili, utola lusongwani lwaku ugendayi, ndi yani?”

13 Nambu mundu yula mwealamiswi nakumanya Yesu kuvya ndi yani, muni Yesu amali kuwuka na kwavi na vandu vamahele vavi penapo.

14 Ndi mwanakandahi Yesu akamkolela mundu yula Munyumba ya Chapanga, akamjovela “Hinu, ulamili ukotoka kukita gahakau kavili, likoto kukukamula lijambu lihakau neju.”

15 Mundu yula akawuka na kuhamba kuvajovela vachilongosi va Vayawudi kuvya, yula mweamlamisi ndi Yesu.

16 Ndava muni Vayawudi vakatumbula kumung'aha Yesu ndava akitili lijambu lenilo Ligonu la Kupumulila.

17 Yesu akavayangula, “Dadi wangu ihenga lihengu kila ligono na nene niganikiwa nihenga lihengu.”

18 Ndava ya malovi genago, vachilongosi va Vayawudi vayonjokisi kulonda mpangu wa kumkoma Yesu lepi ndava ya kudenya Malagizu ga Ligonu la Kupumulila ndu, nambu mewa ndava ya kujova Chapanga ndi Dadi waki, muni ajovili mwene na Chapanga vamonga.

Uhotola wa Mwana wa Chapanga

19 Yesu akavajovela, chakaka nikuvajovela, Mwana nakuhotola kukita chindu chochoha mwene, ihotola kukita chila cheachiwene kuvya Dadi waki ikita. Muni chila cheachikita

Dadi na Mwana achikita chichocho. ²⁰ Dadi akumgana Mwana, ndi akumlangisa kila chindu cheikita mwene, kangi yati amlangisa mambu gakulu kuliku aga na nyenye yati mwikangasa. ²¹ Ngati cheakuvayusa vevafwili na kuvapela wumi, mewawa Mwana akuvapela wumi vala veakuvagana. ²² Dadi akumhamula lepi mundu yoyoha, lihengu loha la kuhamula vandu amgotolili Mwana. ²³ Muni vandu voha vamtopesa Mwana ngati chevakumtopesa Dadi. Angamtopesa Mwana akumtopesa lepi Dadi mweamtu-mili.

²⁴ Chakaka nikuvajovela, mweakugayuwana malovi gangu na kumsadika yula mweanitumili yati ivya na wumi wa magono goha. Katu ihamuliwa lepi, ndi amali kukupuka mulifwa na kuyingila muwumi. ²⁵ Chakaka nikuvajovela lukumbi lubwela, ndi lumali kubwela vevafwili yati vakugayuwana malovi ga Mwana wa Chapanga, vene vevakugayuwana, yati vivya na wumi. ²⁶ Muni ngati mewa Dadi chevili kutumbula kwa wumi. Mewawa ampeli mwana kuvya mtumbula wa wumi. ²⁷ Kangi ampeli uhotola wa kuhamula ndava mwene ndi Mwana wa Mundu. ²⁸ Mkoto kukangaswa kuyuwana malovi aga, muni lukumbi lubwela ndava ya vandu voha vevafwili yati viyuwana malovi gaki, ²⁹ vene yati viyuka, vevahengili gabwina yati viyuka na kuvya na wumi. Na vala vevahengili matendu gahakau yati viyuka na kuhamuliwa.

Yesu akujilongalela mwene

³⁰ Nene nakuhotola kukita chindu kwa uhotola wangu namwene. Nene nihamula ngati

cheniyuwana kuhuma kwa Dadi, na uhamula wangu ndi wa chakaka. Maganu gangu lepi kukita chenigana nanwene nambu cheigana yula mweanitumili.

³¹ Ngati nijova mambu gangu namwene, malovi gangu gihotola lepi kuyidakiliwa kuvya ga chakaka. ³² Nambu avi yungi mweijova ndava ya nene, na nene nimanyili kuvya goha geijova ndava yangu ndi gachakaka. ³³ Nyenye mwatumili ujumbi kwa Yohani Mbatizaji mwene ajovili gachakaka ndava ya nene. ³⁴ Nene nihuvalila lepi vandu vangi vajova ndava yangu, nambu nijova mambu genago muni nyenye msanguliwayi. ³⁵ Yohani avili ngati hahi yeyiyaka na kulangasa, na nyenye mwahagwili kusangalukila lumuli lwenulo mulukumbi luhupi. ³⁶ Nambu malovi gevijova vandu ndava yangu ndi gakulu neju kuliku gala gevijova kumvala Yohani. Muni malovi genikugahenga ndi anipelili Dadi nimala kuhenga, ndi gilangisa hotohoto kuvya Dadi ndi mweanitumili. ³⁷ Dadi mweanitumili mewawa ijova ndava yangu. Nyenye katu nakuyuwana Chapanga kwa makutu ginu amala kupalola pamihu paki, ³⁸ ujumbi waki wangatama, mumitima yinu ndava mukumsadika lepi yula mweamtumili. ³⁹ Nyenye mukugalola neju Mayandiku Gamsopi mwihololela kuvya mugati yaki mwipata wumi wa magono goha wangali mwishu, na kumbi mayandiku gagago gijova ndava yangu. ⁴⁰ Nambu nyenye mwibela kubwela kwangu muni mupokela wumi wa magono goha.

⁴¹ “Nene nilonda lepi kulumbiwa na vandu.

⁴² Nambu nivamanyili nyenye, nimanyili kuvya uganu wa Chapanga uvili lepi mumitima hinu. ⁴³ Nene nibweli ndava ya uhotola wa Dadi wangu, nambu munipokili lepi, nambu mundu yungi akabwelayi kwa uhotola waki mwene yati mukumpokela. ⁴⁴ Muhotola wuli, kusadika kuni nyenye mwigana kulumbilana nyenye mwavene nambu mukuulonda lepi ukulu kuhuma kwa mwene mweavi Chapanga? ⁴⁵ Mkotoka kuholalela kuvya nene nikuvatakila kwa Dadi. Musa mwemukumuhualila ndi mweakuvatakila. ⁴⁶ Ngati chakaka kuvya mukumusadiki Musa, ngamunisadiki na nene mewawa, muni Musa ayandiki malovi gegakunivala nene. ⁴⁷ Nambu yikavyayi mwisadika lepi gala geagayandiki, muhotola wuli, kusadika genijova?"

6

*Yesu akuvapela chakulya vandu elufu mhanu
(Matei 14:13-21; Maluko 6:30-44; Luka 9:10-17)*

¹ Pegamaliki genago, Yesu akakupuka Nyanja Galilaya yikemelewa mewa Nyanja Tibelia. ² Msambi uvaha wa vandu wamlandili Yesu, ndava vayiwene milangisu ya chinamtiti yeavakitili kuvalamisa vatamu. ³ Yesu akakwela kuchitumbi, akatama kwenuko pamonga na vawuliwa vaki. ⁴ Lukumbi lwa mselebuko wa Vayawudi wewikemelewa Pasaka wavili papipi. ⁵ Hinu, Yesu pealolokisi auwene msambi uvaha wa vandu ukumbwelela ndi akamjovela Filipi, "Wu, tikagula koki mabumunda muni vandu ava valyayi?" ⁶ Ajovili genago kwa kumlinga Filipi, mwene amali kumanya chakuhenga.

⁷ Filipi akamyangula “Mabumunda ga kugula kwa hipandi miya zivili ya madini ga feza gikola lepi kwa vandu ava hati ngati kila mmonga akapewayi chipandi chidebe ndu!”

⁸ Mmonga wa vawuliwa vaki liina laki Andelea, mlongo waki Simoni Petili akamjovela. ⁹ “Penapa avi msongolo mmonga ana mabumunda mhanu ga shayili na somba zivili, nambu zikola kiki kwa vandu vamahele ngati ava?”

¹⁰ Yesu akajova “Muvatamika vandu.” Pandu penapo pavi na manyahi gamahela. Hinu, vandu vakatama na jumula vavi vagosi ndu vandu elufu mhanu. ¹¹ Yesu akatola mabumunda gala na kumsengusa Chapanga, akalagiza vavagavanisila vandu vevatamili, akakita mewawa na somba zila, kila mundu apewili cheaganili. ¹² Vandu pavayukwiti Yesu akavajovela vawuliwa vaki, “Vakanonga hipandi yehisigalili vikoto kuyaga.” ¹³ Hinu, vakayola hipandi ya mabumunda ga shayili yeyasigalili vandu pevamali kulya, ndi vakamemesa madengu kumi na gavili.

¹⁴ Vandu pavauwene ulangisu wenuwo weahengili Yesu, vakajova “Chakaka mwenuyu ndi mlota mwealongaliwi kuvya ibwela pamulima!”

¹⁵ Kangi Yesu amanyili kuvya vandu vaganili kumkamula na kumvika avyai nkosi, akajibagula navu, akahamba mwene kuchitumbi.

*Yesu igenda panani ya manji
(Matei 14:22-33; Maluko 6:45-52)*

¹⁶ Hati peyahikili kimihi vawuliwa va Yesu vakahela mbaka kunyanja. ¹⁷ Vakayingila

muwatu muni vakupuka kuhamba ku Kapelanaumu. Chitita chamali kuhika, na Yesu avi akona kuvahikila. ¹⁸ Chimbungululu chivaha chabumai ndi Nyanja yikatumbula kutimbugana. ¹⁹ Vawuliwa vaki vamali kugenda muutali wa kilomita mhanu amala sita, vamuwene Yesu igenda panani ya manji, ihegelela muwatu, vayogwipi neju. ²⁰ Yesu akavajovela, “Ndi nene, mkotoka kuyogopa!” ²¹ Hinu, vene kwa luheku vakamtola Yesu muwatu, na bahapo watu wula ukahika pandumba pandu pevahambayi.

Vandu vakumlonda Yesu

²² Chilau yaki msambi wa vandu vevasigalili mwambu ya nyanja vamanyili kuvya kwavi na watu umonga pala. Na vamanyili kuvya Yesu ayingili lepi muwatu pamonga na vawuliwa vaki, muni vawuliwa vaki vahambili vene. ²³ Watu zingi kuhuma ku Tibelia zabweli papipi na pandu pala msambi wa vandu pevalili mabumunda, Bambu peamali kumsengusa Chapanga. ²⁴ Hinu, vandu vala pevamanyili kuvya Yesu pamonga na vawuliwa vaki vangavya pandu penapo, vakayingila muwatu, kuhamba ku Kapelanaumu kumlonda.

Yesu ndi chakulya chechileta wumi

²⁵ Pevamkolili Yesu mwambu ya nyanja vakamkota, “Muwula, wabweli ndali penapa?”

²⁶ Yesu akavayangula, “Chakaka nikuvajovela nyenye mukunilonda lepi ndava mwauwene ulangisu wa kukangasa, nambu ndava muni mwalili mabumunda gala na kuyukuta. ²⁷ Mkoto

kuchihengela lihengu chukulya chechilula, nambu mchihengela chakulya changalula ndava ya wumi wa magono goha wangali mwishu. Mwana wa Mundu mwahaguliwi na kuyidakiliwa na Dadi yati akuvapela chakulya chenicho.”

²⁸ Vene vakamkota, “Tikita wuli muni tihotola kuhenga mahengu geigana Chapanga?”

²⁹ Yesu akavayangula, “Lenili ndi lihengu leigana Chapanga muhengayi, kumsadika yula mweamtumili.”

³⁰ Penapo vakamkota, “Wu, yati wikita ulangisu woki wa kukangasa muni tiulola tihotola kukusadika? ³¹ Vagogo vitu valili mana kula kulugangatu, ngati chegijova Mayandiku Gamsopi. ‘Avapelili mabumunda kuhuma kunani kwa Chapanga muni valyayi.’ ”

³² Yesu akavajovela, “Chakaka nikuvajovela, lepi Musa mweavapeli libumunda kuhuma kunani kwa Chapanga, ndi Dadi wangu mweavapelili nyenye libumunda la chakaka kuhuma kunani kwa Chapanga. ³³ Muni libumunda la Chapanga ndi yula mweihelela kuhuma kunani kwa Chapanga na kuvapela wumi vandu va mulima.”

³⁴ Vakamjovela, “Bambu, kila ligono utipelayi libumunda lenilo.”

³⁵ Yesu akavajovela, “Nene ndi chakulya chechileta wumi. Mweibwela kwa nene njala yikumvina lepi, mweakunisadika katu iyuwana lepi njota. ³⁶ Nambu navajovili kuvya yati mukunilola nambu mukunisadika lepi. ³⁷ Voha veakunipela Dadi yati vibwela kwa nene, na

nene katu nakumtaga kuvala yeyoha mweibwela kwa nene. ³⁸ Nihelili kuhuma kunani kwa Chapanga, lepi kwa kuhenga genigana namwene nambu kuhenga gegiganikiwa na yula mweanitumili. ³⁹ Maganu ga yula mweanitumili ndi aga, nikitoka kumyagisa hati mmonga wa vala veanipelili nambu nivayukisa voha pa ligono la mwishu. ⁴⁰ Muni cheigana Dadi wangu ndi chenichi, yoyoha mweakumlola Mwana na kumsadika avyayi na wumi wa magono goha, na nene yati nikumuyukisa ligono la mwishu.”

⁴¹ Vayawudi vakatumbula kung'ung'uta muni ajovili, “Nene ndi libumunda lelihelili kuhuma kunani kwa Chapanga.” ⁴² Vakajova, “Mwenuyu lepi Yesu, mwana wa Yosefu? Tivamanyili dadi na nyina waki! Hinu ihotola wuli kujova kuvya ahelili kuhuma kunani kwa Chapanga?”

⁴³ Yesu akavayangula, “Mkotoka kung'ung'uta mwavene. ⁴⁴ Kawaka mundu mweihotola kubwela kwa nene, ngati Dadi mweanitumili amhutili lepi kwa nene, na nene yati nikumuyukisa mundu mwenuyo ligono la mwishu. ⁴⁵ Vamlota va Chapanga vayandiki, ‘Vandu voha yati viwuliwa na Chapanga.’ Kila mundu mweakumyuwana Dadi na kujiwula kuhuma kwaki, ibwela kwa nene. ⁴⁶ Chenijova ndi ichi avi lepi mundu mweamuwene Dadi, nga yula mweahumili kwa Chapanga, mwenuyo ndi mweamuwene Dadi. ⁴⁷ Chakaka, nikuvajovela mweisadika avi na wumi wa magono goha wangali mwishu. ⁴⁸ Nene ndi chakulya chechileta wumi. ⁴⁹ Vagogo vinu valili chakulya chechikemiwa mana kulugangatu, nambu

vafwili. ⁵⁰ Nambu chenichi ndi chakulya chechihelili kuhuma kunani kwa Chapanga muni mweilya ifwa lepi. ⁵¹ Nene ndi chakulya cha wumi chechihelili kuhuma kunani kwa Chapanga. Mundu yeyoha akalyayi libumunda lenili ilama magono goha gangali mwishu. Na libumunda lenikumpela ndi higa yangu yenikuyiwusa ndava ya wumi wa vandu va mulima.”

⁵² Vayawudi vakatumbula kujovesana vene kwa vene, “Mwe, mundu uyu ihotola wuli kutivelela tete higa yaki tilyayi?”

⁵³ Yesu akavajovela, “Chakaka nikuvajovela, mweangalya higa ya Mwana wa Mundu na kuyinywa ngasi yaki, mwivya lepi na wumi mugati yinu. ⁵⁴ Mweilya higa yangu na kunywa ngasi yangu avinawu wumi wa magono goha wangali mwishu, na nene yati nikumuyukisa ligono la mwishu. ⁵⁵ Muni higa yangu ndi chakulya cha chakaka, na ngasi yangu chindu cha kunywa cha chakaka. ⁵⁶ Mweilya higa yangu na kunywa ngasi yangu, itama mugati yangu na nene nitama mugati yaki. ⁵⁷ Ngati Dadi cheavili mumi, anitumili nene na nene nina wumi kwa ndava yaki, mewawa mweakunilya nene yati ivya mumi ndava ya nene. ⁵⁸ Hinu, lenili ndi libumunda leliulwiki kuhuma kunani kwa Chapanga, lepi ngati mana yevalili vagogo vitu, vafwili. Mweilya chakulya chenichi yati ivya na wumi wa magono goha wangali mwishu.”

⁵⁹ Yesu ajovili genago peavili akuvawula munyumba ya kukonganekela Vayawudi ku Kapelanaumu kula.

Malovi gegileta wumi wa magono goha wangali mwishu

⁶⁰ Hinu, vandu vamahele vevamlandayi Yesu pavagayuwini genago, vakajova, “Aga ndi mawuliwu geginonopa! Yani mweihotola kuyuwani?”

⁶¹ Yesu amanyili mumtima waki kuvya vawuliwa vaki ving'ung'uta ndava ya lilovi lenilo, ndi akavajovela, “Wu, mawuliwu ago gakuwakita muleka kusadika?” ⁶² Yati yivya wuli pemukumlola Mwana wa Mundu ihamba kunani kwa Chapanga kweavili hoti? ⁶³ Mpungu Msopi ndi mweileta wumi, makakala ga mundu nakuhotola chindu. Malovi genikuvajovela ndi ga Mpungu Msopi na gileta wumi. ⁶⁴ Pamonga na ago, nambu vavi vangi pagati yinu nakusadika.” Yesu ajovili genago ndava avamanyili kutumbula kadeni, vngasadika, na mewa yani mweakumng'anamukila. ⁶⁵ Akayonjokesa kujova, “Ndava yeniyi navajovili kuvya kawaka mundu mweihotola kubwela kwa nene changali kutangatiliwa na Dadi.”

⁶⁶ Kuhumila lukumbi lwenulo vevamlandayi vamahele vakawuya mumbele, vakotoka kumlanda kavili. ⁶⁷ Yesu akavakota vawuliwa kumi na vavili vala, “Wu, na nyenye mwigana kuwuka?”

⁶⁸ Simoni Petili akamyangula, “Bambu, ti-hamba kwa yani? Veve ndi uvinagu malovi gegileta wumi wa magono goha wangali mwishu. ⁶⁹ Tete tikusadika na timanyili kuvya veve ndi wa Msopi kuhuma kwa Chapanga.”

⁷⁰ Yesu akavajovela, “Wu, navahagwili lepi nyenye kumi na vavili? Nambu mmonga winu ndi Setani!” ⁷¹ Yesu ajovili genago kumvala Yuda mwana wa Simoni Isikalioti, muni mwenuyo ndi yati mweakumung'anamukila, pamonga avi mmonga pagati ya vawuliwa kumi na vavili.

7

Yesu na valongo vaki

¹ Pegamaliki genago, Yesu agendayi ku Galilaya kwenuko. Aganili lepi kugenda pamulima wa Yudea ndava Vachilongosi va Vayawudi vaganayi kumkoma. ² Lukumbi lwa mselebuko wa Vayawudi wewukemelewa vindanda wavi papipi. ³ Hinu, valongo vaki vakamjovela mwene, “Uwuka penapa na uhambayi ku Yudea muni vevakulanda vagawonayi mahengu gaku geukugahenga. ⁴ Kawaka mundu mweihenga mambu cha mfiyu kuni mwene igana kumanyikana kwa vandu. Ndava wikita mambu ago, hinu jilangilasa kwa vandu va mulima wo.” ⁵ Hati valongo vaki mewawa vamsadika lepi.

⁶ Yesu akavajovela, “Lukumbi lwangu lwabwina lwakona kuhika, nambu kwa nyenye lukumbi lwoha lwabwina. ⁷ Vandu va mulima nakuhotola kuvahakalila nyenye, nambu ukunihakalila nene ndava nene nijova kuvya matendu gaki gahakau. ⁸ Nyenye mhamba kumselebuko. Nambu nene nakuhamba kumselebuko wenuwo, muni lukumbi lwangu lwabwina lwakona kuhika.” ⁹ Peamalili kujova genago, mwene akasigalila ku Galilaya.

Yesu kumselebuko wa vindanda

¹⁰ Valongo vaki pevahambili kumselebuko wa vindanda, Yesu namwene akahamba, nambu lepi hotohoto ndi chamfiyu. ¹¹ Vachilongosi va Vayawudi vamlondayi Yesu kumselebuko wenuwo, vakakota “Avi koki?”

¹² Pamsambi wa vandu kwavi na vandu vamahele vevajovai chinunu. Vangi pagati yavi vakajova, “Mundu mbwina.” Vangi vakajova, “Mwe! Akuvayaganisa vandu.” ¹³ Nambu avi lepi mundu mweahotwili kujova malovi ga Yesu hotohoto, ndava ya kuvayogopa Vachilongosi va Vayawudi.

¹⁴ Peyahikili pagati ya mselebuko, Yesu akahamba mu Nyumba ya Chapanga na kutumbula kuwula. ¹⁵ Hinu, Vachilongosi va Vayawudi vakakangasa na kujova, “Mundu uyu agamanyili wuli goha aga changali mwene kuwuliwa na mundu?”

¹⁶ Penapo Yesu akavayangula, “Mawuliwu genikugawula aga ganamwene lepi, nambu gaki yula mweanitungili. ¹⁷ Mundu mweigana kuhenga gala geigana Chapanga, yati imanya ngati mawuliwu gangu gahumili kwa Chapanga amala nijova namwene. ¹⁸ Mweijova ga mwene ndu, mwenuyu ilonda ukulu waki mwene, nambu yula mweilonda ukulu wa mweamtungili, ndi chakaka na mugati yaki kawaka uhakau. ¹⁹ Wu, Musa avapelili lepi Malagizu? Nambu kawaka hati mmonga mweiyidakila Malagizu. Ndava kyani mulonda kunikoma?”

²⁰ Bahapo msambi wa vandu ukayangula, “Una mizuka veve! Yani mweigana kukukoma?”

21 Yesu akavayangula, “Nikitili ulangisu umonga na nyenye uvakangisi. 22 Musa avapeli malagizu ga kudumula jandu ndi wahumili lepi kwa Musa muni wahumili kwa vagogo. Hinu nyenye mukumdumula mundu jandu hati Ligono la Kupumulila. 23 Yakavya mundu idumuliwa jandu Ligono la Kupumulila, ndi muni malagizu ga Musa ukoto kudenywa, hinu ndava kyani mukuniyomela ndava ya kumlamisa mundu mu Ligono la Kupumulila? 24 Mkotoka kumuhamula mundu kwa kumlola chakuvala ndu, nambu muhamula cheyiganikiwa.”

Yesu ndi Kilisitu Msangula

25 Vandu vangi va pa Yelusalemu vajovili, “Wu, mundu mwenyu lepi yula vachilongosi vilonda kumkoma? 26 Mlola, ilongela hotohoto kawaka mundu mweakumjovela hati lilovi! Wu yihotoleka vachilongosi vamanyili chakaka, mwenyu ndi Kilisitu? 27 Nambu Kilisitu peibwela avi lepi mundu yati imanya ihumila koki. Nambu tete tikumanyi kwe ahumili mundu uyu!”

28 Hinu, Yesu peavili mukuwula Munyumba ya Chapanga akajova kwa lwami, “Mwe! Mnimanyili, hati kwe nihumili mukukumanya? Nene nibweli lepi kwa uhotola wangu. Muni mwene mweanitemili nene ndi wa chakaka, na nyenye nakumanya, 29 nambu nene nimmanyili ndava nihumili kwaki, mwene ndi mweanitemili.”

30 Hinu, vandu vakalonda kumkamula, nambu kawaka mundu mweatalambwili chiwoko

kumpamisa ndava lukumbi lwaki lwavi lwakona kuhika. ³¹ Vandu vamahele mu msambi wula vamsadiki, vakajova, “Peibwela Kilisitu Msangula, yati ihenga milangisu ya kukangasa yamahele neju kuliku yehenga mundu uyu?”

Manjolinjoli vitumwa kumkamula Yesu

³² Vafalisayu vevayuwini vandu vijova ga pahi ndava ya Yesu. Hinu, vene pamonga na Vamteta vakulu va Chapanga vavatumili valonda va nyumba ya Chapanga vamkamulayi. ³³ Yesu akajova, “Nakona nivii pamonga na nyenye palukumbi luhupi, kangi nihamba kwa mwene mweanitemili. ³⁴ Yati mukunilonda nambu nakuniwona, na penivya nene, nyenye nakuhotola kuhika.”

³⁵ Vachilongosi va Vayawudi vakajovesana vene kwa vene, “Mundu mwenuyu yati ihamba koki kwe nakuhotola kumkamula? Yati ihamba kumiji ya Vagiliki, kwevahamalili vandu vitu na kuvawula Vagiliki? ³⁶ Mwenuyu ijova kyani peijova, yati mukunilonda nambu nakuniwona na pala penivya nene nyenye nakuhotola kuhika?”

Mifuleni ya manji gegileta wumi

³⁷ Ligono la kumalakisa mselebuko wenuwo ndi lavi ligono likulu, Yesu akayima na kujova kwa lwami mundu mweavi na njota ndi abwela kwanene anywayi. ³⁸ Ngati chegijova Mayandiku Gamsopi, mweakunisadika nene, mifuleni ya manji yeyileta wumi yati yihelela mumtima waki. ³⁹ Ajovili genago kumvala Mpungu Msopi kuvya vevakumsadika vala yati vakumpokela. Lukumbi lwenulo Mpungu Msopi avi akona

kuhika, ndava Yesu avi akona kupewa ukulu na Chapanga.

Mpechenganu pagati ya vandu

⁴⁰ Vandu vangi mu msambi wula pevayuwini malovi ago, vakajova, “Chakaka mundu uyu ndi yula mlota wa Chapanga!”

⁴¹ Vangi vakajova, “mwenuyu ndi Kilisitu.”

Nambu vangi vakajova, “Wu, yihotoleka Kilisitu kuhuma ku Galilaya? ⁴² Wu, Mayandiku Gamsopi gijova wuli? Gijova Kilisitu yati ihumila mu lukolo lwa Daudi na ivelekewa ku Betelehemu, pamuji wa Daudi.” ⁴³ Hinu, mu msambi wula mpechenganu wahumalili ndava ya Yesu. ⁴⁴ Vandu vangi vaganayi kumkamula nambu avi lepi mundu mweatalambwili chiwoko chaki kumpamisa.

Vachilongosi va Vayawudi vibela kumsadika Yesu

⁴⁵ Kangi valonda vala vakavahambila Vakulu va kuteta va Chapanga na Vafalisayu. Ndi vene vakavakota valonda, “Ndava kyani, mwangamleta Yesu?”

⁴⁶ Valonda vala vakayangula, “Avi lepi mundu mweamali kujova vindu vyeajovili mundu uyu!”

⁴⁷ Vafalisayu vakavakota, “Wu, na nyenye mkongiwi mewa? ⁴⁸ Wu, mumuwene hati mmonga wa chilongosi wa vandu, amala mmonga wa Vafalisayu mweakumsadika?”

⁴⁹ Lepi, nambu msambi wenuwo vangamanya Malagizu ga Bambu geampeli Musa, vapeliwi likoto na Chapanga!”

⁵⁰ Mmonga wavi avi Nikodemu mweamuhambili Yesu magono ga mumbele. Hinu mwene akavajovela. ⁵¹ “Malagizu gitu gijova tiku-muhamula lepi mundu changali kumuyuwanila na kumanya ahengili kyani?”

⁵² Vene vakamyangula, “Wu, na veve mewa uhumili ku Galilaya? Hinu ukagasoma bwina Mayandiku Gamsopi wamwene yati wilola kuvya ku Galilaya katu nakuhuma mlota wa Chapanga!” ⁵³ Penapo kila mmonga awuyili kunyumba yaki.

8

Mdala mweakamuliwi ugoni

¹ Kangi Yesu akahamba ku chitumbi Mizeituni. ² Chilau yaki lukela pehe Yesu akahamba kavili Munyumba ya Chapanga. Vandu voha vamtindili na mwene akatama na kuvawula. ³ Hinu vawula va malagizu na Vafalisayu vamletili mdala mmonga mwevamkamwili ugoni vakamyimika pagati yavi. ⁴ Kangi vakamkota Yesu, “Muwula mdala uyu vamkamwili ndava ya ugoni.” ⁵ Mumalagizu gitu Musa atilagizi atovewa na maganga mbaka afwayi. Mdala ngati uyu, hinu veve wijova wuli? ⁶ Vene vajovili malovi ago muni vaminga. Muni vapatayi lilovi la kumtakila. Nambu Yesu akagundama pahi akayandika kwa lungonji lwaki pandima.

⁷ Pevayendalili kumkota, Yesu akayinuka akavajovela, “Mundu mweangambudila Chapanga pagati yinu avyayi wa kutumbula kumtova liganga.” ⁸ Kangi akagundama kavili akavya

mukuyandika pandima. ⁹ Pevayuwini ago, vaka-tumbula kuwuka mmonga mmonga, valongolili vagogo. Yesu asigalili mwene, na mdala yula ayimili palapala. ¹⁰ Yesu peayinwiki ndi akamkota mau, Vandu vala vavi koki? Wu, kawaka hati mundu mmonga mweakuhamwili?

¹¹ Mau yula, akamyangula, “Bambu, kawaka hati mmonga!” Yesu akamjovela, “Nene mewa nikuhamula lepi. Uhambayi, kutumbula hinu ukotoka kumbudila Chapanga kavili.”

Yesu lumuli lwa vandu va mulima

¹² Yesu alongili kavili na vandu, akavajovela, “Nene ndi lumuli lwa mulima. Mweakunilanda katu nakugenda muchitita, nambu ivya na lumuli lwa wumi.”

¹³ Hinu, Vafalisayu vakamjovela, “Veve wijova ndava yaku wamwene, malovi geujova ndava yaku, na geujova gachakaka lepi.”

¹⁴ Yesu akavayangula, “Hati ngati nijova ndava yangu namwene malovi gangu ndi gachakaka, ndava namwene nimanyili kwenihuma na kwenihamba. Nambu nyenye mumanyi lepi kwenihumili amala kwenihamba. ¹⁵ Nyenye mwiamula ngati vandu chevihamula, nambu nene nikumuhamula lepi mundu. ¹⁶ Nambu ngati nihamula, kuhamula kwangu ndi kwa chakaka ndava nakuvya namwene, Dadi mwean-itumili avi pamonga na nene. ¹⁷ Mu malagizu ginu yiyandikwi ngati vandu vavili vijova kwa kuyidakila ndava ya chindu chimonga chevachiwene chindu chenicho ndi chakaka. ¹⁸ Nene nijova uchakaka namwene mewawa na Dadi mweanitimili ijova uchakaka ndava yangu.”

19 Bahapo vene vakamkota, “Avi koki Dadi waku?”

Yesu akavayangula, “Nyenye nakunimanya nene, amala mumanyi lepi Dadi. Ngati mn- imanyili nene ngamanyili na Dadi wangu mewa.”

20 Yesu agajovili malovi ago Munyumba ya Chapanga papipi na chijomela kuvikila luteta. Kawaka mundu mweamkamwili ndava lukumbi lwaki lwavi lwakona kuhika.

Mwihotola lepi kuhika kwenihamba

21 Yesu akavajovela kavili, “Nihamba namwene ndi nyenye yati mukunilonda, nambu mwifwa mukumbudila Chapanga, kwenihamba nene, nyenye nakuhotola kuhika.”

22 Hinu, vachilongosi va Vayawudi vaka- jova, ndava ya kyani ijova, kwenihamba nyenye nakuhotola kuhika, “Wu, igana kujikoma mwene?”

23 Yesu akavajovela, “Nyenye muhumili ba- hapa pahi, nambu nene nihumili kunani. Nyenye va bahapa pamulima, nene na wa mulima wenuwu lepi. 24 Ndava muni navajovili kuvya yati mwifwa mukumbudila Chapanga winu, ngati mwangasadika ‘Nene Ndi Mwene,’ Mwifwa mukumbudila Chapanga.”

25 Vene vakamkota, “Veve wayani?”

Yesu akayangula, “Nene ndi mwenavajovili kutumbula kadeni! 26 Nivii nagu gamahele ga kujova na mewawa kuvahamula nyenye. Nambu mweanitungili yula ndi chakaka, nene nikuujovela mulima mambu gala genigayuwini kuhumila kwa mwene.”

²⁷ Vene vangamanya kuvya Yesu akuvajovela malovi ga Chapanga Dadi waki. ²⁸ Ndi Yesu akavajovela, “Pemukumunyakula Mwana wa Mundu, penapo ndi yati mwimanya kuvya ‘Nene Ndi Mwene,’ Namwene nakuhenga chochoha ndi nijova gala ndu geaniwulili Dadi. ²⁹ Mweanitungili avi pamonga na nene, mwene anilekili lepi namwene ndava nihenga magono goha gala gegakumganisa.”

³⁰ Vandu vamahela pevamyuwini Yesu ijova genago vamsadiki.

Uchakaka ukuvapela kulekekeswa

³¹ Yesu akavajovela Vayawudi vala vevamsadiki, “Ngati mukugayidakila mawuliwu gangu chakaka yati mwivya vawuliwa vangu. ³² Yati mukumanya uchakaka na uchakaka yati ukuvapela kulekekeswa.”

³³ Vene vakamyangula, “Tete chiveleku cha Ibulahimu. Hati mala yimonga, nakuvya vavanda kwa mundu yoyoha mana yaki kiki peujova, ‘Yati tilekekeswa?’ ”

³⁴ Yesu akavayangula, “Chakaka nikuvajovela, mundu yoyoha mweibuda mwenuyu ndi mvanda mweabudili. ³⁵ Mvanda itama lepi panyumba magono goha. Nambu mwana itama magono goha. ³⁶ Hinu Mwana akavapela ulekekesu yati mulekekeswa chakaka. ³⁷ Nivamanyili nyenye kuvya chiveleku cha Ibulahimu. Pamonga mwilonda kunikoma ndava mukugabela mawuliwu gangu. ³⁸ Nene nijova gala geanilangisi Dadi, nambu nyenye

mkugahenga gala gemuyuwiini kuhuma kwa dadi winu.”

³⁹ Vene vakamyangula, “Dadi witu Ibulahimu.” Yesu akavajovela, “Ngati nyenye kuvya vana vaki Ibulahimu ngamuhengili ngati cheahengili Ibulahimu. ⁴⁰ Nene nivajovili uchakaka weniuyuwiini kuhuma kwa Chapanga. Nambu nyenye mulonda kunikoma. Ibulahimu akitili lepi genago! ⁴¹ Nyenye mwikita mambu galagala geakitili dadi winu.”

Vene vakamjovela, “Tete tavana vamakunja lepi! Tivii na Dadi witu mmonga ndi Chapanga.”

⁴² Yesu akavajovela, “Ngati kuvya Chapanga ndi Dadi winu, ngamuniganili nene, muni nene nahumili kwa Chapanga na hinu nivii penapa. Nibweli lepi kwa uhotola wangu nambu wa mwene mweanitumili yula. ⁴³ Ndava kyani mwimanya lepi genijova aga? Ndava muni nakuyuwana ujumbi wangu. ⁴⁴ Nyenye vana va dadi winu Setani na mwigana kuhenga geigana dadi winu. Mwene avi mkomaji kuhumila kadeni, mwene iyima lepi upandi wa uchakaka, ndava muni mugati yaki uchakaka uvi lepi. Kila peijova udese ijova ngati cheavili muni mwene mdese na dadi wa vadese. ⁴⁵ Ndava nene nikuvajovela uchakaka nyenye mukunisadika lepi. ⁴⁶ Yani pagati yinu mweihotola kunijovela nene nikumbudila Chapanga? Nene nakajovayi chakaka ndava kyani mukunisadika lepi? ⁴⁷ Mweavi waki Chapanga iyuwana malovi gaki Chapanga. Nambu nyenye nakuyuwana ndava nyenye vandu lepi va Chapanga.”

Yesu mkulu kuliku Ibulahimu

⁴⁸ Vayawudi vakamyangula Yesu, “Wu, tete nakujova chakaka kuvya veve wa Msamaliya na kavili uvi na mzuka?”

⁴⁹ Yesu akayangula, “Nangali mzuka. Nene nikumtopesa Dadi wangu, nambu nyenye mukunitopesa lepi nene. ⁵⁰ Nene nikuulonda lepi ukulu wangu namwene, avi mmonga mweakunilondela ukulu wangu, mwene ndi mhamula mihalu. ⁵¹ Chakaka nikujovela, mundu akauyidakila ujumbi wangu yati ifwa lepi nambu ivya mumi magono goha gangali mwishu.”

⁵² Vayawudi vakajova, “Hinu timanyili kuvya chakaka veve uvi na mzuka! Ibulahimu afwili mewawa vamlota va Chapanga vafwili hinu veve ujova ‘Mweakuukamulila ujumbi waku katu ifwa lepi, nambu ivya mumi magono goha!’ ⁵³ Wu, veve ukujikita mkulu kuliku dadi witu Ibulahimu mweafwili?” Mewawa na vamlota va Chapanga vafwili. Veve ukujita wayani?

⁵⁴ Yesu akavayangula, “Nakujilumba namwene, ukulu wangu chindu lepi. Dadi wangu mwemukumkemela Chapanga winu, mwene ndi mweakunilumba. ⁵⁵ Nyenye mukumanya lepi, nambu nene nimanyili nikajova nangamanya, yati nivya mdese ngati nyenye, nambu nimmanyili na nikugayidakila malovi gaki. ⁵⁶ Dadi winu Ibulahimu, ahekalili alilola ligono langu. Mwene akaliwona akavya na luheku.”

⁵⁷ Vayawudi vakamjovela, “Veve uhikisi lepi hati miyaka makumi mhanu na veve umuweni Ibulahimu?”

⁵⁸ Yesu akavajovela, “Chakaka nikuvajovela, kwakona Ibulahimu kuvelekewa nene navili.”

⁵⁹ Penapo vakanonga maganga muni vamjugu-milayi nambu Yesu ajifiyili na kuwuka pa Nyumba ya Chapanga.

9

Yesu akumlamisa mundu mweavelekiwi ngalola

¹ Yesu peavili mukuhamba ndi amuwene mundu mmonga mweavingalola kuumila kuvelekewa. ² Vawuliwa vaki vakamkota, “Muwula, yani mweambudili Chapanga, mundu uyu amala dadi na nyina vaki, hati avelekiwi ngalola?”

³ Yesu akavayangula, “Mwene amala dadi na nyina waki avi lepi mweambudili Chapanga. Avelikiwi ngalola, muni makakala ga Chapanga gawonekanayi gihenga lihengu muwumi waki.

⁴ Kwakona muhi yikutigana kuhenga lihengu laki yula mweanitemili. Muni kimihi yibwela mundu nakuhotola kuhenga lihengu. ⁵ Lukumbi penivii pamulima nene ndi lumuli lwa vandu va mulima.”

⁶ Peamali kujova genago, Yesu akahunya mata pahi, akakandagana ludaka na kumnyala ngalola yula mumihu. ⁷ Akamjovela, “Hamba ukajisambisa kulitanda la Siloamu.” Liina lenilo mana yaki ndi mweatumwili. Penapo, ngalola yula akahamba akajisambisa, akawuya kuni ilola.

⁸ Hinu, vandu vevatama naku papipi vevamanyili kuvya avi mngangu myupaji, vakajova,

“Wu, mwenuyu lepi ngalola mweatamayi na kuyupa?”

⁹ Vamahele vakajova, “Ena.” Vangi vakajova “Lepi, ndi iwanana naku.”

Nambu ngalola yula akajova, “Ndi nene mwe-nayupayi.”

¹⁰ Ndi vakamkota, “Wu, hinu mihi gaku uhotwili kulola?”

¹¹ Mwene akavayangula, “Mundu yula mweikemelewa Yesu akandagini ludaka, na kuninyala pamihu, akanijovela. Uhamba ukajisanja pamihu ku litanda la Siloamu. Nene nikahamba kujisanja na hinu nihotola kulola.”

¹² Vakamkota, “Avi koki?” Mwene akavayan-gula, “Nene nimanyili lepi.”

Vafalisayu vilonda ahotwili wuli kulama

¹³ Kangi vampeliki mundu yula mweavili hoti ngalola kwa Vafalisayu. ¹⁴ Ligonu Yesu peakandagini ludaka na kumdindula mihi yavili Ligonu la Kupumulila. ¹⁵ Vafalisayu vakamkota kavili, “Uhotwili wuli kulola?” Mwene akava-jovela, “Aninyalili ludaka pamihu, ndi nene najisambisi na hinu nilola.”

¹⁶ Vafalisayu vangi vakajova, “Mundu mwenuyu ahumili lepi kwa Chapanga, muni ikamula lepi Ligonu la Kupumulila.”

Nambu vangi vakajova, “Ihotola wuli kuhenga gachinamtiti ngati genaga?” Pakavya na mpechenganu pagati yavi.

¹⁷ Vakamkota kavili, “Veve wijova wuli kum-vala mwene?” “Ndava akudindwili mihi?”

Akavayangula, “Mwenuyo ndi mlota wa Chapanga!”

¹⁸ Vachilongosi va Vayawudi nakusadika ngati mundu yula avi ngalola kademi na hinu ilola, mbaka pavavakemili dadi na nyina waki.

¹⁹ Vakavakota dadi na nyina waki, “Wu, mwenuyu ndi mwana winu? Ndi mwemwijova avelekiwi ngalola? Kangi ahotwili wuli kulola?”

²⁰ Vene vakayangula, “Timmanyili kuvya uyu ndi mwana witu, na avelikwi ngalola. ²¹ Nambu timanyi lepi cheahotwili kulola, mewa timanyi lepi mweamdindwili mihu. Mumkota mwene, muni mundu mvaha ihotola kudandaula mwene.” ²² Dadi na nyina waki vagojovili genago ndava ya kuvayogopa vachilongosi va Vayawudi muni vamali kuyidikilana kuvya mundu mweiyidakila na kujova kuvya Kilisitu ndi Msangula yati ivingiwa awuka munyumba ya kukonganekela Vayawudi. ²³ Ndava ya genago ndi dadi na nyina waki vagojovili, “Mwene mundu mvaha ndi mumkota mwene.”

²⁴ Vakamkemela kavili mundu yula mweavelikwi ngalola, vakamjovela, “Lapa palongolo ya Chapanga. Tete timanyili kuvya mundu uyu akumbudila Chapanga.”

²⁵ Mwene akayangula, “Nene nimanyi lepi ngati akumbudila Chapanga. Nambu nimanyili chindu chimonga. Navi ngalola hinu nilola.”

²⁶ Ndi vakamkota, “Akuhengili kyani? Akulamisi wuli mihu gaku?”

²⁷ Mundu yula akavayangula, “Nimali kuvajovela, nyenye mniyuwana lepi, ndava kyani

mwigana kuyuwana kavili? Wu, na nyenye mewa mwigana kuvya vawuliwa vaki?”

²⁸ Hinu vakumuliga na kumjovela, “Veve ndi muwuliwa wa mundu yula, nambu tete tavawuliwa va Musa. ²⁹ Tete timanyili kuvya Chapanga alongili na Musa, nambu nakumanya mundu uyu ahumili koki!”

³⁰ Mwene akavayangula, “Chenichi ndi chindu cha kukangasa! Nyenye mwangamanya kweahumili, nambu anidindwili mihu gangu!

³¹ Timanyili kuvya Chapanga akuvayuwanila lepi vevakumbudila mwene, nambu akumyuwanila mundu yoyoha mweakumyogopa Chapanga na kuhenga geigana. ³² Kutumbula mulima pewawumbiwi yiyuwaniki lepi kuvya mundu agadindwili mihu ga mundu mweavelekiwi ngalola. ³³ Ngati mundu mwenuyu nakuhuma kwa Chapanga ngaahotwili lepi kuhenga chochoha!”

³⁴ Vene vakamyangula, Mwe! “Veve uvelekiwi na kukula mukumbudisa Chapanga, wihotola wuli kutiwula tete?” Hinu vakamuwusa munyumba ya kukonganekela Vayawudi.

Ungalola wa chimpungu

³⁵ Yesu ayuwini kuvya vamuwusili munyumba ya kukonganekela Vayawudi. Hinu pevamuwene akamkota, “Wu, veve ukumsadika Mwana wa Mundu?”

³⁶ Mundu yula akamyangula, “Mtopeswa unijovela mundu mwenuyo ndi yani, muni nimsadikayi.”

³⁷ Yesu akamjovela, “Umali kumuwona, mwene mweujova nayu ndi mwene.”

38 Mundu yula akajova, “Bambu nidadika!”
Ndi akamfugamila.

39 Yesu akajova, “Nene nibwelili pamulima kuvabagula vandu, muni vangalola vahotola kulola, na vevilola vavyai vangalola.”

40 Vafalisayu vangi vevavi pamonga naku vagayuwini genago, vakamkota, “Wu, na tete mewa vangalola?”

41 Yesu akavayangula, “Ngati mwavi vangalola, ngamvalangiwi lepi mumbudili Chapanga nambu nyenye mwijova, tete tilola hinu yilangisa kuvya nyenye mbudili.”

10

Yesu ndi mdimaji mbwina

1 Yesu akavajovela, “Chakaka nikuvajovela, mundu yoyoha yula mweangayingila muchivaya cha mambelele kwa kupitila pamlyangu uvaha nambu iholota na kuyingila kwa pandu pangi, mwenuyo ndi muhiji na mnyagaji. 2 Nambu mundu yula mweiyingila kupitila mlyangu, mwenuyo ndi mdimaji wa mambelele. 3 Mlonda wa mlyangu wa chivaya akumdingilila mlyangu mdimaji. Na mambelele giyuwana lwami lwa mdimaji, namwene akugakemela kwa mahina gavi kila limonga na kugawusa kuvala. 4 Akamala kugawusa kuvala, mwene akugalongolela kulongolo, na mambelele gakumlenda, ndava gakulumanya lwami lwaki. 5 Nambu gakumlenda lepi myehe, ndi gakumtila ndava nakulumanya lwami lwaki.”

⁶ Yesu avajovili kwa luhumu ulu, nambu vene vamanyili lepi cheaganili kuvajovela.

Yesu ndi mdimaji mbwina

⁷ Hinu Yesu akajova kavili, chakaka nikuva-jovela nene ndi mlyangu wa chivaya cha mambebele. ⁸ Voha vevanilongolili nene, ndi vahiji na vanyagaji, na mambebele nakuvayuwani. ⁹ Nene ndi mlyangu. Mweyingila munjila yangu yati isanguliwa, yati iyingila na kuhuma na kupewa chakulya. ¹⁰ Mhiji ibwela muni ayivayi, na kukoma na kuhalabisa. Nene nibwelili muni mupatayi wumi wa chakaka weumemili.

¹¹ Nene ndi mdimaji mbwina. Mdimaji mbwina ajitendekili hati kufwa ndava ya mambebele gaki. ¹² Mhenga lihengu wa luhuna mdimaji lepi, mambebele gaki lepi. Peiwona libwa la kudahi libwela. Ileka mambebele na kutila, kangi libwa la kudahi likamula na kugapechen-gana. ¹³ Mundu mwenuyo itila na iyangalila lepi mambebele, ndava mwene ndi mundu wa luhuna ndu. ¹⁴ Nene ndi mdimaji mbwina niga-manyili mambebele gangu, na mambebele gegavi gangu ganimanyili. ¹⁵ Ngati Dadi cheanimanyili nene, na nene chenimanyili Dadi. Niwusa wumi wangu hati kufwa ndava ya mambebele. ¹⁶ Kangi nivii na mambebele gangi ga chivaya ichi lepi. Yikunigana mewa kugaleta, na gene yati giyuwana lwami lwangu, yati kwivya na msambi umonga na mdimaji mmonga.

¹⁷ “Dadi akunigana ndava nikuuwusa wumi wangu muni niupokelayi kavili. ¹⁸ Kawaka mundu mweakuninyaga wumi wangu, nambu

nikuuwusa kwa kugana kwangu namwene. Nivii na uhotola wa kuuwusa wumi wangu na mewa nivii na uhotola wa kuutola kavili. Chenichi ndi Dadi cheanilagizi kukita.”

¹⁹ Ndava ya malovi genago ukahumila mpechenganu kavili pagati ya Vayawudi. ²⁰ Vangi vamahele vakajova, “Mwenuyu ana mzuka! Mewa ana lupengu Ndava kyani kumyuwanila?”

²¹ Nambu vangi vakajova, “Malovi aga lepi ga mundu ana mzuka. Wu, mzuka uhotola kudindula mihu ga vangalola?”

Yesu ibelelewa na Vayawudi

²² Ku Yelusalemu kwenuko kwavili na mselebuko wa kukumbuka kuyibagula Nyumba ndava ya Bambu. Lukumbi lwenulo lwavi lwa mbepu.

²³ Yesu mwene avi igenda Munyumba ya Chapanga mu libanji la Solomoni. ²⁴ Vayawudi vamtindili, kumkota, “Ukutileka na maholo mbaka ndali? Ngati veve ndi Kilisitu Msangula, hinu utijovela hotohoto.”

²⁵ Yesu akavayangula, “Nivajovili, nambu nyenye nakunisadika. Mahengu genihenga nene kwa liina la Dadi wangu gilangisa nene ndi yani.

²⁶ Nambu nyenye mwisadika lepi, ndava nyenye lepi mambelele gangu. ²⁷ Mambelele gangu giyuwana lwami lwangu. Nene nigamanyili na gene gakunilanda. ²⁸ Nene nikugapela wumi wa magono goha wangali mwishu, katu vifwa lepi, na kawaka mundu mweihotola kuvanyaga kuhuma kwangu. ²⁹ Dadi wangu ndi mkulu kuliku vyoha, na kawaka mundu wa kuhotola

kuvanyaga mu mawoko ga Dadi wangu. ³⁰ Nene na Dadi, tavamonga.”

³¹ Hinu, Vayawudi vakanonga maganga muni vamkomayi Yesu. ³² Yesu akavajovela, “Ni-valangisi mahengu gamahela kuhuma kwa Dadi. Wu, lihengu loki lelikuvakita nyenye munikoma kwa maganga?”

³³ Vayawudi vakamyangula, “Tikukoma lepi kwa maganga ndava ya mahengu gabwina gehuhengili, nambu ndava ukumliga Chapanga, veve wa mundu ndu nambu ukujikita wa Chapanga.”

³⁴ Yesu akavajovela, “Yiyandikwi mu malagizu ginu, ‘Nene nijovili, nyenye ndi vachapanga?’

³⁵ Chapanga avakemili vandu vala vevapewili ujumbi waki ndi vachapanga, na tete timanyili kuvya Mayandiku Gamsopi gijova chakaka magono goha. ³⁶ Dadi anihagwili na kunituma pamulima. Ndava kyani nyenye mukunijovela, nikumliga Chapanga. Penijova nene Mwana wa Chapanga? ³⁷ Ngati nikugahenga lepi mahengu ga Dadi wangu, mkoto kunisadika. ³⁸ Ngati nikugahenga, hati ngati mukunisadika lepi, hinu mugasadika mahengu genago. Muhotola kumanya chakaka kuvya Dadi avi mugati yangu, na nene nivii mugati yaki.”

³⁹ Vakalinga kavili kumkamula Yesu nambu akavalema mu mawoko gavi.

⁴⁰ Yesu akahamba kangi kumwambu ya mfuleni Yoludani, pandu peavi Yohani ibatiza, akatama kwenuko. ⁴¹ Vandu vamahele vambwelili Yesu na kujova Yohani ahengili lepi gachinamtiti gogoha, “Nambu goha geajovili kumvala

mundu uyu ndi chakaka neju.” ⁴² Vandu vamahele pandu penapo vakamsadika Yesu.

11

Lifwa la Lazalu

¹ Mundu mmonga liina laki Lazalu avi mtamu. Mundu mwenuyo avili mkolonjinji wa Betania, valumbu vaki Maliya na Malita vatamayi chijiji chila. ² Maliya ndi yula mweamnyalili Bambu mahuta geginungalila bwina mumagendelu gaki na kumuungula na mayunju gaki. Lazalu mweavimtamu ndi mhaja wa Maliya. ³ Hinu, valumbu vala vatumili ujumbi kwa Yesu. “Bambu, nkozi waku mtamu!”

⁴ Yesu mwene peagayuwini genago, akajova, “Utamu wenuwu wileta lepi lifwa, uhumalili muni Chapanga apewa ukulu na Mwana wa Chapanga mewa apewa ukulu.”

⁵ Yesu avaganili Malita na Maliya pamonga na mlongo wavi Lazalu. ⁶ Peayuwini kuvya Lazalu mtamu, Yesu akahamba kutama peavili magono gavili. ⁷ Kangi akavajovela vawuliwa vaki, “Tihamba kavili ku Yudea!”

⁸ Vawuliwa vala vakamjovela, “Muwula, lukumbi luhupi ndu lupitili Vayawudi vaganili kukukoma na maganga, hinu wigana kuhamba kwenuko kavili?”

⁹ Yesu akavayangula “Wu, kivi lepi masaa kumi na gavili ga muhi? Hinu mundu akagen-dayi muhi nakuhotola kujikuvula ndava ihotola kulola lumuli lwa mulima. ¹⁰ Nambu mundu akagen-dayi kilu akujikuvula ndava muni kawaka lumuli.” ¹¹ Yesu peamali kujova malovi genago,

akavajovela “Nkozi witu Lazalu agonili, nambu nene yati nihamba kumuyumusa.”

¹² Vawuliwa vaki vakamjovela, “Bambu yikavya agonili yati ilama.”

¹³ Vene vaholalili kuvya ajovili kugona lugono, nambu Yesu ajovili kumvala lifwa la Lazalu.

¹⁴ Ndi Yesu akavajovela hotohoto kuvya “Lazalu afwili, ¹⁵ Nambu ndava yinu nivii na luheku ndava navi lepi kwenuko, muni musadika. Hinu tihamba kwa Lazalu.”

¹⁶ Tomasi mweikemelewa mpaha, akavajovela vawuliwa vayaki, “Tihamba na tete tikafwayi pamonga na Yesu!”

Yesu ndi uyukisa na wumi

¹⁷ Yesu peahikili kwenuko, amkolili Lazalu amali kuvya mulitinda magono mcheche.

¹⁸ Chijiji cha Betania chavi papipi na Yelusalemu, utali waki wavi kilomita zidatu. ¹⁹ Vayawudi vamahele vahikili kwa Malita na Maliya kuvapolesa mitima ndava mhaja wavi afwili.

²⁰ Hinu, Malita peayuwini kuvya Yesu ibwela, akahamba kumpokela, nambu Maliya asigalili kunyumba. ²¹ Malita amjovili Yesu, “Bambu, Ngati ngauvyayi apa, mhaja wangu ngaafwili lepi. ²² Nambu nimanyili kuvya hati hinu, chochoha cheukumuyupa Chapanga yati akupela.”

²³ Yesu akamjovela, “Mhaja waku yati iyuka.”

²⁴ Malita akayangula, “Nimanyili kuvya yati iyuka lukumbi Chapanga peakuvayukisa vevafwili.”

²⁵ Yesu akamjovela, “Nene ndi mweniyukisa vandu na kuvapela vandu wumi. Mweakunisadika nene hati ngati afwili, yati itama, ²⁶ mewawa mundu yoyoha mweitama na kunisadika, katu ifwa lepi. Wu, wisadika genago?”

²⁷ Malita akayangula “Ena Bambu! Nene nisadika kuvya veve ndi Kilisitu, Mwana wa Chapanga, yula mweibwela pamulima.”

Yesu ivemba maholi

²⁸ Peamalii kujova genago, Malita akahamba kumkemela mlumbu waki Maliya, akamjovela pachiepela, “Muwula avi penapa, akukemela.”

²⁹ Maliya peayuwini malovi ago, bahapo akayima kanyata akamuhambila Yesu. ³⁰ Yesu avi akona kuyingila pachijiji, ndi avi pandu palapala pavakonganiki na Malita. ³¹ Vayawudi vevam polesa mtima Maliya panyumba pala, pavamuwene Maliya awukili chigafula, vakamlanda. Vaholalili kuvya ihamba kuvemba kulitinda.

³² Maliya peahikili pandu pala peavili Yesu na kumlola akamfugamila, akamjovela, “Bambu ngati kuvya uvyu apa, mhaja wangu ngaafwili lepi!”

³³ Yesu peamuwene Maliya ivemba na Vayawudi vevamlandili mewa vivemba, ndi akavya ngolongondi na kuviniswa mumtima.

³⁴ Kangi akavakota, “Mumvikili koki?”

Vakamjovela “Bambu, ubwela ulolayi.”

³⁵ Yesu akavemba maholi. ³⁶ Hinu, Vayawudi vakajova, “Mlola cheamganili Lazalu!”

³⁷ Nambu vangi vakajova, “Wu, mwenuyu ndi yula mweamdindwili mihu ngalola, hinu ahotwili lepi kukita Lazalu akoto kufwa?”

Yesu akumyukisa Lazalu

³⁸ Yesu iviniswa mtima kavili, akahika kulitinda. Litinda lene lavi mbugu levadivalili liganga pamlyangu waki. ³⁹ Yesu akavajovela, “Muwusa liganga lenili!”

Malita mlumbu wa yula mweafwili akamjovela. “Bambu atumbwili kununga muni atamii mulitinda mula magono mcheche!”

⁴⁰ Yesu akamjovela, “Wu, nene nakujovili lepi ukasadika yati ulola ukulu wa Chapanga?” ⁴¹ Ndi vakaliwusa liganga lila. Yesu akalokesa kunani kwa Chapanga, akajova “Dadi nikusengusa muni ukuniyuwana. ⁴² Nimanyili kuvya ukuniyuwana magono goha. Nambu nijovili genaga ndava ya vandu vevavi apa vasadikayi kuvya veve ndi mweunitumili.” ⁴³ Peamali kujova genago, Akakemela kwa lwami luvaha, “Lazalu! Huma kuvala!” ⁴⁴ Mweafwili yula akahuma kuvala, kuni vamtindisili nyula ya msopi mumagendelu na mumawoko na pamihu poha. Yesu akavajovela, “Mumnyembelula, mumleka ahamba mwene.”

Vayawudi viyidakilana kumkoma Yesu

(Matei 26:1-5; Maluko 14:1-2; Luka 22:1-2)

⁴⁵ Vayawudi vamahele vevabwelili kwa Maliya na kulilola lijambu leahengili Yesu. Ndi vakamsadika. ⁴⁶ Nambu vangi vavi vakahamba kwa Vafalisayu vakavadandaulila lijambu leahengili

Yesu. ⁴⁷ Vakulu va kuteta na Vafalisayu vakakon-ganeka na vandu Libanji la Vayawudi vakakota, “Tikita wuli? Mundu uyu ihenga milangisu yamahele neju. ⁴⁸ Takamlekayi vandu voha yati vamsadika, na vakulu va ku Loma yati vibwela na kudenya Nyumba yitu ya Chapanga pamonga na mulima na vandu vitu!”

⁴⁹ Mmonga wavi liina laki Kayafa, mweavi Mkulu wa Vateta wa mwaka wenuwo, akavajovela, “Nyenye nakumanya chindu! ⁵⁰ Mwimanya lepi, ndi mbanga pagati yinu mundu mmonga afwayi ndava ya vandu, kuliku vandu voha va mulima witu vakomiwayi?” ⁵¹ Mwene ajovili lepi kwa luhala lwaki, nambu ndava avi Mteta mkulu mwaka wenuwo, ndi alotili kuvya Yesu yati ifwa ndava ya Vayawudi, ⁵² lepi ndava ya Vayawudi vene ndu, nambu mewa ndava ya vandu voha va Chapanga vevapechangini, muni avaletayi pamonga na kuvakita vavyayi na umonga.

⁵³ Kutumbula ligono lenilo vachilongosi va Vayawudi vayidakilini kumkoma Yesu. ⁵⁴ Hinu Yesu agendili lepi hotohoto pagati ya Vayawudi, akawuka pandu pala akahamba pandu pepavi papipi na lugangatu. Pamuji wewukemelewa Efulaimu. Akatama kwenuko pamonga na vawuliwa vaki.

⁵⁵ Mselebuko wa Vayawudi Pasaka wavi papipi, na vandu vamahele vahambili ku Yelusalemu muni vahenga malagizu ga kujinyambisa vene muni kumuyupa Chapanga, kwakona mselebuko wenuwo. ⁵⁶ Vakavya kumulonda Yesu. Pevakonganiki pamonga Pa-

nyumba ya Chapanga. Vakakotana, “Yivya wuli? Yilolekana ibwela lepi pa mselebuko wenuwu? Amala wuli?” ⁵⁷ Vakulu va kuteta na Vafalisayu valagazili kuvya mundu akamanyayi kweavili Yesu, avajoveleyi muni vamukamulayi.

12

Maliya akumnyala Yesu mahuta (Matei 26:6-13; Maluko 14:3-9)

¹ Magono sita kwakona mselebuko wa Pasaka, Yesu ahikili ku Betania kweatamayi Lazalu, mundu yula mweamyukisi. ² Kwenuko vam-tendelakili chakulya cha kimihi, Malita akavya kuvahengela. Lazalu avi mmonga wa vala vevatamili pameza pamonga na Yesu. ³ Kangi Maliya akatola libotolo la pinga la mahuta gegi-nungalila bwina, gegatenganizwi kwa mkongo wa nado, gegiguliswa kwa mashonga gamahela, akamnyala Yesu mumagendelu na kuhungula kwa mayunju gaki. Nyumba yoha yikanungalila mahuta gala. ⁴ Nambu Yuda Isikalioti mmonga wa vawuliwa vaki kumi na vavili vala ndi mweabweli kumng'anamukila Yesu, akajova, ⁵ Ndava kyani mahuta ago gaguliswi lepi kwa hipandi miya zidatu ya madini ga feza, vapewayi vangangu. ⁶ Ajovili genago lepi ndava ya lipyana kwa vangangu, nambu avi mvika kahaku ka mashonga. Na pamahela ayivayi mashonga gegavikwayi mu kahaku kala muni avi mhiji.

⁷ Nambu Yesu akajova, “Mkoto kumung'aha mau mwenuyu! Muleka agavika ndava ya ligono la kunizika. ⁸ Vangangu yati mwivya nawu

magono goha, nambu mwivya lepi na nene magono goha.”

Vayawudi viakilana kumkoma Lazalu

⁹ Vayawudi vamahele vayuwini kuvya Yesu avi ku Betania. Vakahika kwenuko lepi ndava ya kumlola Yesu ndi ndava ya kumlola Lazalu mweayukiswi na Yesu. ¹⁰ Hinu Vamteta vakulu mewawa vayidakilini kumkoma lazalu. ¹¹ Ndava ya kuyukiswa kwa Lazalu Vayawudi vamahele vavabelili vachilongosi wavi, vakamsadika Yesu.

Yesu iyingila ku Yelusalemu kwa chilulu

(Matei 21:1-11; Maluko 11:1-11; Luka 19:28-40)

¹² Chilau yaki, msambi uvaha wa vandu vevabwelili kumselebuko vakayuwana Yesu avi munjila kubwela pa Yelusalemu. ¹³ Hinu vaka-tola matutu ga mavali, vakawuka kuhamba kumpokela, vakajova kwa lwami luvaha. “Chapanga alumbiwa! Amotisiwa mwenuyo mweibwela kwa liina la Bambu. Amotisiwa Nkosi wa Isilaeli.”

¹⁴ Yesu akapewa mwana lipunda, akakwela panani yaki ngati chegijova Mayandiku Gamsopi.

¹⁵ “Vandu va muji wa Siyoni mkotoka kuyogopa! Ulola, Nkosi waku ibwela. Akweli mwana lipunda!”

¹⁶ Vawuliwa vaki nakumanya mambu ago, nambu Yesu peamali kupewa ukulu, ndi vakamanya kuvya gala gamali kuyandikwa kumvala mwene, kuvya vandu vamkitili genago.

¹⁷ Msambi wa vandu vala vevavi pamonga na Yesu ligono leamkemili Lazalu kuhuma

mulitinda, amyukisi. Vavajovili vandu mambu gala gegahumalili. ¹⁸ Ndava ya yeniyi msambi wa vandu ukahamba kumpokela, muni vayuwini kuvya akitili chinamtiti chenicho. ¹⁹ Hinu Vafalisayu vakakotana vene kwa vene, “Wu, mwilola? Nakuhotola kukita chochoha! Mlolayi, vandu voha va mulima vakumlana.”

Vagiliki vangi vigana kumlola Yesu

²⁰ Kwavi na Vagiliki vadebe pagati ya vandu vala vevahikili ku Yelusalemu kumfugamila lukumbi lwa mselebuko wa pasaka. ²¹ Venavo vamhambili Filipi, mkolonjinji wa Betisaida mweavili pamulima wa Galilaya, vakajova “Mtopeswa tete tigana kumlola Yesu.”

²² Filipi akahamba kumjovela Andelea, voha vavili vakahamba kumjovela Yesu. ²³ Yesu akavajovela, “Saa ya Mwana wa Mundu kupewa ukulu yihikili.” ²⁴ Chakaka nikujobela, mbeyu ya nganu yisigalila kuvya mbeyu ndu, mbaka yigwai muludaka na kufwa. Ngati yikafwayi ndi yimela na kupambika mbeyu yamahele. ²⁵ Mundu yoyoha mweakuugana wumi waki yati akuuyagisa, nambu mundu yoyoha mweakuuyomela wumi waki pamulima apa, akuuvika wumi wa magono goha gangali mwishu. ²⁶ Mundu mweigana kunihengala yikumgana kunilanda, mewa pala penivya nene, ndi peivya mtangatila wangu. Mundu akanihengelayi nene Dadi wangu yati akumtopesa.

Yesu ijova kujivala lifwa laki

²⁷ “Hinu mpungu wangu uvagaya, nijova wuli? ‘Dadi unisangulayi na lukumbi lwenulo?’

Nambu ndava ya genago nibwelili muni nip-
itilayi lukumbi ulu lwa mang'ahiso. ²⁸ Dadi,
ugubukula ukulu waku.”

Penapo lwami lukajova kuhuma kunani kwa
Chapanga, “Nimali kuugubukula ukulu wangu
na yati nikuugubukula kavili.”

²⁹ Msambi wa vandu vevayimili penapo
vayuwini lwami lula, nambu vangi vavi vaka-
jova, mbulumu na vangi vakajova “Mtumu wa
kunani kwa Chapanga alongili naku!”

³⁰ Nambu Yesu akavajovela, “Malovi
gemuyuwini lepi ndava ya nene, nambu ndava
ya nyenye. ³¹ Hinu ndi lukumbi lwa vandu
va mulima uwu kuhamuliwa, Setani mweavi
chilongosi wa mulima uwu yati ivingiwa.
³² Nene peniyinuliwa panani kuhuma pamulima
yati kila mmonga yati ihutika kwangu.” ³³ Ajovili
genago kulangisa lifwa leifwa.

³⁴ Hinu, msambi wa vandu wula ukamyangula
“Tete tijoviwi na malagizu gitu kuvya Kilisitu
yati ilama magono goha. Hinu uhotola wuli, ku-
jova yikumgana Mwana wa Mundu kuyinuliwa?
Mwana wa mundu mwenuyo ndi yani?”

³⁵ Yesu akavajovela, “Lumuli lwakona na
nyenye mu lukumbi luhupi. Mgenda kwakona
muvi nalu lumuli lwenulo muni chitita chikoto
kuvakolela, muni mweigenda muchitita anga-
mana kweihamba. ³⁶ Lukumbi muvi na lumuli
mwasadiki lumuli lwenulo muni mpata kuvya
vandu va lumuli.”

Vayawudi vibela kumsadika Yesu

Peamali kujova malovi genago, Yesu akawuka mwene na kuhamba kujifiya patali na vandu. ³⁷ Nambu pamonga Yesu ahengili gachinamtiti goha palongolo yavi, vene vamsadiki lepi. ³⁸ Hinu malovi geajovili Isaya mweavili mlota wa Chapanga gakatimalila.

“Bambu, yani mweasadiki ujumbi witu? Na uhotola wa Bambu agubukuliwi yani?”

³⁹ Mewa vangahotola kusadika ndava Isaya ajovili kavili,

⁴⁰ “Chapanga agakoywisi mihi gavi

Avahimwisi luhala lwavi.

Vakoto kulola kwa mihi gavi.

Vakoto kumanya kwa luhala lwavi.

Nambu vakoto kuniwuyila.

Muni nivalamisa.”

⁴¹ Isaya ajovili ndava auwene ukulu wa Yesu na kujova ndava ya Yesu.

⁴² Pamonga na ago, vachilongosi vamahele va Vayawudi vamsadiki Yesu. Nambu ndava ya kuvayogopa Vafalisayu nakujova hotohoto. Vayogwipi kvingiwa munyumba za kukonganekela Vayawudi. ⁴³ Ndava muni vachilongosi avo vaganili kukwihiwa na vandu kuliku kukwihiwa na Chapanga.

Malovi ga Yesu yati gakuwahamula

⁴⁴ Kangi Yesu akajova, kwa lwami luvaha, “Mundu mweakunisadika nene, akunisadika lepi namwene ndu, mewawa akumsadika yula mweanitemili nene. ⁴⁵ Mweakunilola nene mewawa akumlola yula mweanitemili. ⁴⁶ Nene nibwelili pamulima muni niviyayi lumuli, mundu

yoyoha mweakunisadika akotoka kusigalila mu-chitita. ⁴⁷ Mundu yoyoha mweiyuwana mal-ovi gangu, na akugahengela lepi, nene niku-muhamula lepi. Muni nibweli hee ndava ya ku-vahamula vandu va mumulima nambu kuvasan-gula. ⁴⁸ Yula mweakunibela nene, mweangayi-dakila malovi gangu avi naku wa kumuhamula. Malovi ga Yesu yati gakuvahamula vandu ligono la mwishu. ⁴⁹ Nene nakujova kwa uhotola wangu namwene, nambu Dadi mweanitungili ndi mweanijovela nijova kyani na cheyiganikiwa kuvajovela vandu. ⁵⁰ Nene nimanyili kuvya mihilu yaki yileta wumi wa magono goha gangali mwishu. Hinu nene nijova gala ndu geanilagizi Dadi kujova.”

13

Yesu akuvasanja vawuliwa vaki magendelu

¹ Yavili kwakona mselebuko wa pasaka kuhika, Yesu kuni amanyili lukumbi lwa kuwuka kwaki pamulima luhikili kuhamba kwa Dadi waki. Yesu avaganili neju vandu vaki vevavi pamulima na avaganili kwa uganu wangali mwishu.

² Yavi lukumbi lwa chakulya cha kimihi. Se-tani amali kuyingi mumtima wa Yuda Isikalioti mwana wa Simoni, na kumpela maholo ga kumng'anamukila Yesu. ³ Yesu amanyili kuvya Dadi amgotolili vindu vyoha muuhotola waki, mewawa kuvya ahumili kwa Chapanga na iwuya kwa Chapanga. ⁴ Yesu akawuka pachakulya pala, akavika pamuhana nyula yaki ya kujihwika, akatola chitambala na kujikunga muchiwunu.

⁵ Kangi akasopa manji munkele livaha na kutumbula kuvasambisa vawuliwa vaki magendelu na kuhungula na chitambala chila cheajikungili muchiwunu. ⁶ Peamhikili Simoni Petili, Petili mwene akajova, “Bambu, veve yati ukunisanja magendelu nene?”

⁷ Yesu akayangula, “Wimanya lepi chenihenga hinu, nambu yati wimanya mwanakandahi.”

⁸ Petili akamjovela, “Veve ukunisanja lepi magendelu katu!” Yesu akamyangula, “Changali kukusanja magendelu gaku wivya lepi muwuliwa wangu kavili.”

⁹ Simoni Petili akamyangula, “Bambu, unisanja, lepi magendelu gene, ndi pamonga na mawoko gangu mewawa na mutu.”

¹⁰ Yesu akamjovela, “Mundu mweamali kusamba ndi amali kunyamba iganikiwa kusanja magendelu ndu. Nyenye munyambili nambu mwavoha lepi.” ¹¹ Yesu ammanyili yula mweakumng'anamukila, ndi mana ajovili, “Nyenye mnyambili, nambu mwavoha lepi.”

¹² Yesu peamali kuvasambisa magendelu na kuwala kavili nyula yaki, akatama, peatamili akavajovela, “Wu, mmanyili aga genivakitili?”

¹³ Nyenye mukunikemela Muwula na Bambu mwijova chakaka, muni nene ndi chenivii.

¹⁴ Yakavyai nene mwenivii Bambu na Muwula nivasambisi nyenye magendelu, mewawa na nyenye yikuvagana musanjanayi magendelu nyenye mwavene. ¹⁵ Nivapeli luhumu, muni nyenye mewa muhengayi ngati chenivahengili.

¹⁶ Chakaka nikuvajovela, mtangatila mkulu lepi kuliku mtopeswa waki, mewawa mjumbi mkulu

lepi kuliku mweamtumili yula. ¹⁷ Hinu, ndava muni mukugamanya mambu ago, yati mmo-tisiwa ngati mukugahenga.

¹⁸ Nijova lepi kuvavala mwavoha. Niva-manyili venivahagwili vala, nambu Mayandiku Gamsopi giganikiwa gatimilayi, mundu mwealili chakulya pamonga na nene aning'anamukili. ¹⁹ "Nene nivajovili mambu aga kwakona kuhumila, muni pegihumila muhotola kusadika, 'Nene Ndi Mwene.'" ²⁰ Chakaka nikuvajovela, yula mweakumpokela mundu yoyoha mwenimtumili, akunipokela nene, na mweakunipokela nene akumpokela mwene mweanitungili."

Yesu ilota kuvya yati igotolewa kwa makoko vaki

(Matei 26:20-25; Maluko 14:17-21; Luka 22:21-23)

²¹ Peamali kujova genago, Yesu akaviniswa neju mumtima, akajova hotohoto, "Chakaka nikuvajovela mmonga winu yati akuning'anamukila!"

²² Vawuliwa vakalolesana kuni nakuhotola kumanya akumjova yani. ²³ Mmonga wa vawuliwa, Yesu mweamganili neju, atamili papipi na Yesu. ²⁴ Hinu Simoni Petili akumkonya lihu muwuliwa yula "Amkotayi ijova kumvala yani."

²⁵ Muwuliwa mwenuyu akahegelela papipi na Yesu, akamkota "Bambu ndi yani?"

²⁶ Yesu akayangula, "Mundu yula mwenikumpela chipandi cha libumunda chenijwigi munkele ndi mwenuyo." Ndi akatola chipandi cha libumunda akachijwiga munkele

na kumpela Yuda, mwana wa Simoni Isikalioti. ²⁷ Yuda peamali kupokela chipandi chila, Setani akamuyingila. Hinu Yesu akamjovela “Chewigana kukita kita kanyata!” ²⁸ Nambu kawaka hati mmonga ya vala vevatamii pachakulya mweamanyili ndava kyani amjovili genago. ²⁹ Ndava muni Yuda avi mvika lihaku la mashonga, vangi vaholali kuvya Yesu amjovili manya akagula vindu vyeveganikiwa pamselebuko wa Pasaka, amala avapelayi vangangu vindu.

³⁰ Yuda peamali kutola chipandi chila cha libumunda, bahapo akahuma kuvala. Na yavili kilu.

Muhilu wa mupya

³¹ Yuda peamali kuwuka, Yesu akajova, “Hinu ukulu wa Mwana wa Mundu ugubukuliwi, na ukulu wa Chapanga ugubukuliwi mugati yaki.” ³² Ngati ukulu wa Chapanga ulangiswi mugati ya Mwana, hinu Chapanga yati akuulangisa ukulu wa Mwana mugati yaki mwene yati ikita ago kanyata. ³³ “Nyenye vana vangu, nakona niviii pamonga na nyenye mulukumbi luhupi ndu. Yati mukunilonda, nambu nikuvajovela galagala genavajovili vachilongosi va Vayawudi kuvya, ‘Kwenihamba nene, nyenye nakuhotola kuhamba.’” ³⁴ Nikuvapela muhilu wa mupya mgananayi. Mgananayi ngati nene chenava-ganili nyenye. ³⁵ Mukagananayi, vandu voha yati vimanya kuvya nyenye ndi vawuliwa vangu.”

Yesu ijova kuvya Petili akumbela
(*Matei 26:31-35; Maluko 14:27-31; Luka 22:31-34*)

³⁶ Simoni Petili akamkota, “Bambu, wihamba koki?”

Yesu akayangula “Kwenihamba uhotola lepi kunilanda hinu, nambu yati ukunilanda mwanakandahi.”

³⁷ Petili akamkota kavili, “Bambu, Ndava kyani nihotola lepi kukulanda hinu? Nene nihotola kufwa ndava yaku!”

³⁸ Yesu akayangula, “Wu, uhotola chakaka kufwa ndava yangu? Chakaka nikukujovela, kwakona lijogolo kuvika ukunibela mala zidatu!”

14

Yesu ndi njila ya kuhamba kwa Dadi

¹ Yesu akavajovela, mkoto kuviniswa mumitima yinu. “Mukumsadika Chapanga, munisadika na nene mewa. ² Munyumba ya Dadi wangu muvi na vyumba vyamahele, ngati lepi nganamali kuvajovela. Muni hinu nihamba kuvatendelekela fwasi ndava yinu. ³ Nene nikahambayi na kuvatendelekela fwasi ndava yinu, yati niwuya kuvatola mbwela kwa nene, muni na nyenye mvya pandu penivya nene. ⁴ Nyenye mukuyimanya njila ya kuhamba kwenihamba.”

⁵ Tomasi akamkota, “Bambu, nimanya lepi kwewihamba, tihotola wuli kumanya njila yeniyoy?”

⁶ Yesu akamyangula, “Nene ndi njila na uchakaka na wumi wene. Kawaka mundu

mweihotola kuhamba kwa Dadi changali kupi-tila kwa nene. ⁷ Ngati mukunimanya nene, mewawa mukumanya na Dadi. Kutumbula hinu mukumanya, kangi mmali kumuwona.”

⁸ Filipi akamjovela, “Bambu, utilangisa Dadi, genago ndu tete tigana.”

⁹ Yesu akamyangula, Filipi unimanyili lepi nene, hati pamonga nitamii na nyenye lukumbi lutali? Mundu yoyoha mweaniweni nene, amuweni Dadi. Uhotola wuli kujova utilangisa Dadi? ¹⁰ Wu, wisadika lepi kuvya nene nivii mugati ya Dadi na Dadi avi mugati ya nene? Malovi genikuvajovela. Nakugajova kwa uhotola wangu, Dadi mweavimugati ya nene, ihenga lihengu laki. ¹¹ Muganikiwa kusadika penijova nivii mugati ya Dadi na Dadi avi mugati ya nene, ngati lepi. Musadika ndava ya mahengu gala genihengili. ¹² Chakaka nikuvajovela, mundu yoyoha mweakunisadika nene. Ena yati ihenga mahengu gakulu hati gakulu neju, ndava nihamba kwa Dadi. ¹³ Na chochoha chemwiyupa kwa liina langu yati nikuchihenga, muni ukulu wa Dadi ulumbiwa munjila ya Mwana. ¹⁴ Mwakaniyupa chochoha kwa liina langu yati nikuvahengela.

Yesu ijova akumtuma Mpungu Msopi

¹⁵ Ngati mkunigana nene, myidakila mihilu yangu. ¹⁶ Nene yati nikumuyupa Dadi mwene yati akuvapela Mtangatila yungi, mweitama na nyenye magono goha gangali mwishu. ¹⁷ Mwene ndi Mpungu Msopi mweakutijovela uchakaka kumvala Chapanga, nambu vandu va mulima

nakuhotola kumpokela ndava vakumlola lepi amala kumanya. Nambu nyenye mukumanya ndava isigalila na nyenye na avi mugati yinu.

¹⁸ “Nikuvaleka lepi nyenye vakiva, yati nibwela kangi kwinu. ¹⁹ Lwakona lukumbi luhupi, vandu va mulima yati vakuniwona lepi kavili. Nambu nyenye yati mukuniwona, ndava nene mumi mewa na nyenye yati mwiva vumumi. ²⁰ Ligonu lenilo pelibwela nyenye yati mwimanya kuvya nene nivii mugati ya Dadi wangu, na nyenye mugati ya nene, mewa nene mugati yinu.

²¹ Yula mweiyidakila mihilu yangu na kuzihenga, mwene ndi mweakunigana. Yula mweakunigana nene, Dadi wangu yati akumgana mwene, mewa na nene yati nikumgana na kujilangisa kwaki.”

²² Yuda lepi yula Yuda Isikalioti, akamjovela, “Bambu, ndava kyani ugana kujilangisa kwa tete lepi kwa vandu va mulima?”

²³ Yesu akayangula, “Mundu akaniganayi yati iyidakila mawuliwu gangu. Dadi wangu yati akumgana, nene na Dadi wangu yati tibwela kwaki na kutama nayu.” ²⁴ Mundu mweangani-gana, nakukamula mwawuliwu gangu. Malovi gemkugayuwana lepi gangu, ndi gihuma kwa Dadi mweanitungili.

²⁵ “Nivajovili mambu genaga kuni nakona pamonga na nyenye.” ²⁶ Nambu mtangatila, mwenuyo Mpungu Msopi, Dadi mweakumutuma kwa liina langu, yati akuvawula goha na kuvakumbusa goha genivajovili.

²⁷ “Nikuvalekela uteke, nikuvapela uteke wangu. Nakuvapela nyenye ngati vandu va mulima chevikita. Mkoto kuviniswa mumitima yinu amala kuvya na wogohi ²⁸ Myuwini chenijovili, ‘Nene nihamba, nambu yati niwuya kavili kwa nyenye.’ Ngati mukunigana, ngamuhekalili ndava nihamba kwa Dadi, muni mwene mkulu kuliku nene.” ²⁹ Nivajovili genaga hinu kwakona kuhumila, muni pagibwela kuhumila musadikayi. ³⁰ Nene nijova lepi na nyenye malovi gamahela kavili, muni Setani chilongosi wa mulima uwu ibwela. Kwa nene ihotola lepi chindu. ³¹ Nambu vandu va mulima viganikiwa kumanya nikumgana Dadi, na ndi nihenga kila chindu cheanilagizi Dadi.

“Myimayi, tiwukayi penapa!”

15

Yesu ndi mzabibu wa chakaka

¹ “Nene ndi mzabibu wa chakaka na Dadi wangu mwene ndi mulimaji. ² Lipanda loloha mugati yangu langapambika matunda mwene akuliwusa, na lipanda loloha lelipambika akulikita livyayi bwina muni lipambikayi neju. ³ Nyenye mmali kunyamba ndava lilovi lenavajovili lila. ⁴ Mtama mugati yangu, na nene nitama mugati yinu. Ngati lipanda nakuhotola kupapimbika lene ngati livili lepi palihina, mewawa nyenye nakuhotola kupambika ngati mutama lepi mugati ya nene.”

⁵ Nene ndi mzabibu, na nyenye ndi mambanda. Mweitama mugati yangu, na nene

nivyayi mugati yaki, mwenuyo ipambika gamahele, muni changali nene nakuhotola kuhenga chochoha. ⁶ Mundu ngati itama lepi mugati yangu yati itagiwa kuvala ngati lipanda chelitagiwa kuvala na kuyuma. Lipanda ngati lenilo vandu vakulinonga na kulitaga pamotu litinyikayi. ⁷ Ngati nyenye mwitama mugati yangu na malovi gangu yati gitama mugati yinu, muyupa chindu chochoha chemwigana yati mwipewa. ⁸ Ukulu wa Dadi wangu ulangasika ngati nyenye mwipambika matunda gamahele na kuvya vawuliwa vangu. ⁹ Nene nikuvagana nyenye ngati Dadi cheaniganili nene. Mtama muuganu wangu. ¹⁰ Mwakayidakila mihilu yangu yati itama mugati yangu, ngati nene cheniyidakili malagizu ga Dadi wangu na kutama muuganu waki.

¹¹ Nivajovili mambu genaga muni luheku lwangu lutama mugati yinu, na luheku lwinu lutimila. ¹² Mihilu yangu ndi iyi: Mgananayi, ngati chenikuvagana nyenye. ¹³ Kawaka mundu mweavi na uganu mkulu neju kuliku uwu, wa mundu kuwusa wumi waki ndava ya vankozi vaki. ¹⁴ Nyenye vankozi vangu mwakahenga chenivalagiza. ¹⁵ Nakuvakemela kavili vehengaji, muni mtangatila imanya lepi cheikita mtopeswa waki. Nambu nyenye nivakemili vankozi, ndava muni goha genayuwini kwa Dadi wangu nivajovili. ¹⁶ Nyenye nakunihagula nene, nambu nene ndi mwenivahagwili na kuvatuma mhamba mkapambika matunda ndi mahengu gabwina gegisigalia, mwene Dadi

ahotola kuvapela chindu chochoa chemwiyupa kwa liina langu. ¹⁷ Hinu, muhilu wangu ukulu ndi wenuwu mgananayi.

Vandu va mulima vakuvayomela vawuliwa

¹⁸ Ngati vandu va mulima vakuvayomela nyenye, mkoto kukosiwa kuvya vakuniyomela nene kwakona kuvayomela nyenye. ¹⁹ Ngati nyenye kuvya vandu va pamulima, mulima ngauvaganili nyenye ngati vandu vaki. Nambu ndava nyenye vandu lepi va pamulima, ndi nene nivahagwili kuhuma pamulima, ndava ya genago vandu va mulima vakuvayomela. ²⁰ Mkumbuka lilovi lila lenivajovili, mtangatila lepi mkulu kuliku mtopeswa waki. Yakavya vanig'aisi nene, mewawa vakuvang'aisa na nyenye, ngati malovi gangu vagakamwili mewa vakugakamula na malovi ginu. ²¹ Nambu genaga goha vakuvakitila ndava nyenye mukunisadika nene muni mwavandu vangu, ndava vakummanya lepi yula mweanitungili. ²² Ngati nabweli lepi na kulongela navu, ngavavangiwi lepi vakumbudila Chapanga, nambu hinu nakuhotola kujova kuvya vambudili lepi Chapanga. ²³ Mundu yoyoha mweakuniyomela nene, mewawa akumyomela Dadi wangu. ²⁴ Ngati nihengili lepi kwavi mambu gangahengeka na mundu yungi kwavi, ngavavangiwi lepi vambudili Chapanga, nambu hinu vagaweni gachinamtiti genihengili ndi vaniyomili nene mewawa vamuyomili Dadi wangu. ²⁵ Nambu vahengili lijambu lenili muni

malovi gegayandikwi mu Malagizu gatimilayi!
“Vaniyomili waka!”

²⁶ Peibwela mtangatila mwenuyo mwenikumtuma kwinu kuhuma kwa Dadi, mwenuyo ndi Mpungu Msopi mweakuvajovela uchakaka kumvala Chapanga. Yati nikumtuma kwinu kuhuma kwa Dadi, mwene yati akuvajovela kunivala nene. ²⁷ Nyenye mewa yati mukuvajovela vandu kunivala nene ndava muvi na nene kuhumila pakutumbula.

16

¹ “Nivajovili malovi genaga, muni mkoto kuleka kusadika. ² Vandu yati vakuvavinga nyenye munyumba za kukonganekela Vayawudi. Kangi lukumbi lubwela mundu yoyoha mweakuvakoma nyenye yati iholalela akumhengela Chapanga. ³ Mambu genago yati vakuvakitila ndava vangammanya Dadi, wala nene. ⁴ Hinu, nivajovili mambu ago muni lukumbi lwenulo paluhikayi mkoto kukosiwa kuvya navajovili.”

Lihengu la Mpungu Msopi

“Hinu, navajovili lepi mambu genaga tangia pakutumbula ndava navili pamonga na nyenye. ⁵ Nambu hinu nikumhambila mweanitungili yula, kawaka hati mmonga winu mweakunikota ‘Wihamba koki?’ ⁶ Ndava ya mambu genivajovili mitima yinu yivii ngolongondi neju. ⁷ Nambu nene nikuvajovela uchakaka, mbanga yinu nene nihamba, muni ngati nangahamba mtangatila nakubwela kwinu. Nambu nakahambayi, ndi, nikumtuma kwinu. ⁸ Mwene

peibwela yati akuvalangisa vandu va mulima kuvya vaumanyili lepi uchakaka kuvala kumbudila Chapanga, na kuyidakiliwa palongolo ya Chapanga na kuhamuliwa na Chapanga. ⁹ Vaumanyi lepi uchakaka kumvala kumbudila Chapanga muni vanisadiki lepi nene. ¹⁰ Vaumanyili lepi uchakaka ndava ya vandu kuyidakiliwa palongolo ya Chapanga, muni nihamba kwa Dadi, na nyenye nakuniwona kavili. ¹¹ Vaumanyili lepi uchakaka kumvala Chapanga kuvahamula vandu, muni mkulu wa mulima uwu amali kuhamuliwa.”

¹² “Nakona nivii nagu gamahela gakuvajovela, ndi kwa hinu muhotola lepi kugakamula goha. ¹³ Nambu peibwela mwene Mpungu Msopi mweakuvajovela uchakaka ndava ya Chapanga, yati akuvalongosa muuchakaka woaha. Yati ijova lepi kwa uhotola waki mwene, nambu yati ijova geagayuwini kuhuma kwa Dadi na kuvajovela gegibwela. ¹⁴ Mwene yati akunipela ukulu nene ndava muni yati akuvamanyisa gegihuma kwa nene gala. ¹⁵ Goha geavinagu Dadi ndi ga nene, ndi nijova kuvya Mpungu Msopi mwenuyo yati akuvajovela gegihuma kwa nene.”

Ungolongondi yati ung'anamuka kuvya luheku

¹⁶ “Lusigalili lukumbi luhupi nyenye nakuniwona, na kangi lukumbi luhupi kavili yati mukuniwona!”

¹⁷ Vawuliwa vaki vangi vakakotana, “Mana yaki kyani? Peakutijovela, lwakona lukumbi luhupi nakumuwona na kavili lukumbi luhupi

yati mukuniwona na kangi ijova ndava muni ni-hamba kwa Dadi!” ¹⁸ Hinu vakavya mkukotana, “Lilovi lenili leijova, lusigalili lukumbi luhupi ndi kyani? Timanyi lepi ijova kyani.”

¹⁹ Yesu amanyili kuvya viganu kumkota, mwene akavajovela, wu, mkotana ndava ya gala genavajovili. Lwakona lukumbi luhupi na nyenye nakuniwona, na kangi lukumbi luhupi yati mukuniwona kavili? ²⁰ Chakaka nikuvajovela, nyenye yati muvemba na kulola mvinisu mumtima winu, nambu vandu va mulima yati viheka. Mwalavya ngolongondi nambu ngolongondi yati ying'anamuka na kuvya luheku.

²¹ Mdala peiveleka ivya ngolongondi ndava lukumbi lwa mvinisu luhikili, nambu akamala kuveleka mwana ikosiwa mvinisu wula, ndava ya luheku lwa mwana avelekiwi pamulima.

²² Mewawa nyenye mwava ngolongondi hinu, nambu nalavabwelela kavili, na nyenye luheku yati lumema mu mitima yinu kawaka mundu mweiwusa luheku lwinu.

²³ Ligonu lenilo nakuniyupa chochoha. Chakaka nikuvajovela, chindu chochoha chemukumuyupa Dadi kwa liina langu yati akuvapela.

²⁴ Mbaka hinu nakumuyupa chochoha kwa liina langu. Myupa na nyenye yati mwipewa, muni luheku lwinu lutimila.

Yesu auhotwili mulima

²⁵ “Nivajovili mambu genago kwa luhumu. Nambu lukumbi lubwela penapo nakujova kavili kwa luhumu, ndi nikuvajovela hotohoto kumvala Dadi, ²⁶ ligono ilo, yati muyupa kwa liina langu, amala nikuvajovela lepi kuvya yati

niyupa kwa Dadi ndava yinu, ²⁷ Ndava muni Dadi mwene akuvagana. Akuvagana ndava nyenye mukunigana nene na kunisadika, kuvya nihumili kwa Dadi. ²⁸ Nene nihumili kwa Dadi, nikabwela pamulima apa, kavili nikuuleka mulima na kuwuya kwa Dadi.”

²⁹ Vawuliwa vaki vakamjovela, “Lola! Hinu ulongela hotohoto, changali kujova kwa miluhumu. ³⁰ Hinu timanyili kuvya veve ukugamanya mambu goha, amala kawaka ndava ya mundu kukota chindu, ndi tisadika kuvya wahumili kwa Chapanga.”

³¹ Yesu akavayangula, “Wu, hinu mwisadika? ³² Nambu lukumbi luhika, kangi lumali kuhika, ndi mwavoha nyenye yati mupechengana kila mmonga kwaki, na kunileka namwene. Nambu nene nakuvya namwene, ndava muni Dadi avi pamonga na nene. ³³ Nivajovili mambu genaga, muni mvyana na uteke mukuwungana na nene. Pamulima yati mwipata mang'ahiso, nambu mkangamala mumitima! Nene ni-uhotwili mulima!”

17

Yesu akuvayupila vawuliwa vaki

¹ Yesu peamali kujova genago, akalolokesa kunani kwa Chapanga, akajova, “Dadi, lukumbi luhikili! Mpela ukulu Mwana waku muni namwene Mwana akupela ukulu.” ² Ndava muni wampeli Mwana waku uhotola kwa vandu voha muni vandu venavo veumpeli avapelayi wumi wa magono goha gangali mwishu. ³ Wumi wa magono goha gangali mwishu ndi uwu,

vandu vakumanya veve, mweuvi wamwene Chapanga wa chakaka, na kummanya Yesu Kilisitu mweumtumili. ⁴ Nene niulangisi ukulu pamulima apa, nimali lihengu lila lewanipeli nihengayi. ⁵ Hinu, Dadi unipela ukulu palongolo yaku, ukulu wulawula wenavi nawu kwakona kuwumbwa mulima.

⁶ Nikukitili umanyikanayi na vandu vala ve-wanipelili kuhuma pamulima. Vandu vevavi vaku, veve wanipeli vavyai vangu, navene valikamwili lilovi laku. ⁷ Hinu vamanyili kuvya kila chewanipeli chihumili kwaku. ⁸ Nene nivapeli ujumbi wula weunipeli, vene vaupokili, vamanyili chakaka nihumili kwa veve, na vasadiki kuvya veve ndi mweunitumili.

⁹ “Nikuvayupila avo, nikuvayupila lepi vandu va mulima, nambu nivayupila vala veunipelili, muni ndi vaku.” ¹⁰ Goha genivii nagu ndi gaku, na gaku ndi gangu, na ukulu wangu, ulolikini pagati ya avo weunipeli. ¹¹ Na hinu nivii lepi kangi pamulima, nambu vene vavi pamulima. Dadi Msopi! Kwa makakala ga liina laku leunipeli, chondi uvavikila ulonda muni vavyai chindu chimonga ngati chetivili tete tavamonga. ¹² Panakavi pamonga navu, nene navavikii ulonda kwa makakala ga liina laku leunipeli, nene navavikii ulonda, kawaka mmonga wavi mweayagili, muni yula mmonga mweahaguliwi kuyaga, muni Mayandiku Gamsopi gatimilayi. ¹³ Na hinu nibwela kwa veve, malovi aga nijovili pamulima, muni vamema luheku lwangu mumitima yavi. ¹⁴ Nene navapeli ujumbi waku, na vandu va pamulima vakavayomela,

ndava vene lepi va pamulima, ngati mewa chenivii nene lepi wa pamulima. ¹⁵ Niyupa lepi uvawusa pamulima, nambu niyupa uvavikila ulonda na yula mhakau ndi Setani. ¹⁶ Vene lepi va pamulima, ngati mewa chenivii nene lepi wa pamulima. ¹⁷ Uvakita vandu vaku vavya vamsopi kupitila uchakaka waku, na lilovi laku ndi chakaka. ¹⁸ Ngati veve chawanitumili nene pamulima, mewawa na nene nivatumili vene pamulima. ¹⁹ Ndava yavi na nene namwene nikujiwusa kwaku, muni navene vajiwusayi kwaku muchakaka.

²⁰ “Nikuvayupila lepi venava ndu, niku-vayupila mewa na vala vevakunisadika kupitila ujumbi wavi.” ²¹ Niyupa muni voha vavyai chindu chimonga. Dadi, niyupa vavyai mugati yitu ngati veve cheuvi mugati yangu na nene mugati yaku. Nivayupili vene kuvya chindu chimonga muni mulima usadika kuvya veve ndi wanitumili. ²² Nene nivapeli ukulu wulawula, wewanipeli nene, muni vavyai chindu chimonga ngati tete chetivii mmonga. ²³ Nene nivyai mugati yavi, na veve uvyai mugati yangu. Niyupa vakamilika na chindu chimonga muni vandu va mulima vapata kumanya kuvya veve ndi mwewanitumili. Ukavagana vene ngati chawaniganili nene.

²⁴ “Dadi, nigana venavo veunipelili vavyai pamonga na nene pala penivya nene, muni valolayi ukulu wangu weunipelili, ndava muni wanganili kwakona mulima kuwumbwa. ²⁵ Dadi Mbwina! Vandu va pamulima nakukumanya, nambu nene nikumanyili. Navene vakumanyili

kuvya veve ndi mweunitumili. ²⁶ Nikukitili vakumanya veve na niyendelela kukita mewa muni uganu weuvi nawu kwangu uvya mugati yavi, na nene nivya mugati yavi.”

18

Yesu ikamuliwa

(Matei 26:47-56; Maluko 14:43-50; Luka 22:47-53)

¹ Yesu peamali kujova genago, akakupuka kamfuleni kekikemelewa Keduloni, pamonga na vawuliwa vaki. Pandu apo pavi na lidimba, Yesu akayingila pamonga na vawuliwa vaki.

² Yuda, mweamng'anamukili Yesu, apamanyili pandu penapo, ndava Yesu ahambayi pamahela Yesu akonganiki na vawuliwa vaki kwenuko.

³ Hinu, Yuda atoli msambi wa manjolinjoli va Chilumi na valonda va Nyumba ya Chapanga, kuhuma kwa vakulu va vateta na Vafalisayu, akabwela navu palidimba kuni vagegi hahi na lumuli na migoha na vibonga. ⁴ Yesu, kuni imanya gegakumkolela, akavahegelela, akavakota, “Mukumulonda yani?”

⁵ Vene vakamyangula, “Yesu Mnazaleti!” Yesu akavajovela, “Nene, ndi mwene.” Yuda mweakumung'anamukila yula ayimili bahapo pamonga navu. ⁶ Yesu peavajovili, “Nene ndi mwene.” Vakawuya mumbele vakagwa pahi.

⁷ Mwene akavakota kavili, “Mukumulonda yani?” Vakamyangula, “Yesu Mnazaleti!”

⁸ Yesu akavayangula, “Nimali kuvajovela kuvya mwene ndi nene, ndava mukunilonda nene muvuleka ava vahamba.” ⁹ Ajovili genago muni

gatimilayi geajovili gala, “Dadi vala vewanipelili nakumyagisa hati mmonga.”

¹⁰ Simoni Petili avi na upanga, ndi akauholomola, na kumdumula likutu la kulyela mtangatila wa Mteta Mkulu. Mtumisi mwenuyo liina laki Maluko. ¹¹ Yesu akamyangula, Petili, “Wuyisa upanga muchihaku. Wu, chikombi cha mang'ahiso cheanipeli Dadi nikitoka kunywa?”

Yesu ipelekwa kwa Anasi

¹² Msambi wa manjolinjoli va Chilumi pamonga na vakulu vavi, na valonda va Vayawudi vamkamwili Yesu, vakamkunga, ¹³ na kumupeleka hoti kwa Anasi, Anasi avi mkohanu wa Kayafa mweavi Mteta Mkulu mwaka wenuwo. ¹⁴ Kayafa ndi yula mweavajovili vachilongosi va Vayawudi kuvya mbanga mundu mmonga afwayi ndava ya vandu.

Petili akumbela Yesu

(*Matei 26:69-70; Maluko 14:66-68; Luka 22:55-57*)

¹⁵ Simoni Petili pamonga na muwuliwa yungi vamlandili Yesu. Muwuliwa mwenuyo amanyikini kwa Mteta Mkulu, akayingila pamonga na Yesu mu luanja lwa Mteta Mkulu. ¹⁶ Nambu Petili ayimili kuvala ya mlyangu. Yula muwuliwa yungi, mweamanyikini kwa mteta mkulu, akahuma kuvala na kujova na msikana mlonda wa mlyangu, akamyingisa Petili mugati.

¹⁷ Msikana mlonda wa mlyangu, akamkota Petili, “Wu, na veve mmonga wa vawuliwa va mundu uyu?” Petili akamjovela, “Nene lepi!”

18 Vatumisi na valonda vayota motu ndava kwavi na mbepu. Petili namwene ayimili na vayaki kuyota motu.

Yesu palongolo ya mkulu wa vateta

(Matei 26:59-66; Maluko 14:55-64; Luka 22:66-71)

19 Mteta mkulu akamkota Yesu kumvala mawuliwu gaki pamonga na vawuliwa vaki. 20 Yesu akamyangula, “Nijovili na kila mundu hotohoto ligono kwa ligono. Magono goha navawulili munyumba za kukonganekela Vayawudi na mu Nyumba ya Chapanga, pandu pevikonganeka Vayawudi voha, na nakujova chamfiyu. 21 Ndava kyani ukunikota nene? Uvakota vala vevayuwini navajovili kyani. Vene vimanya chenavajovili.”

22 Peamali kujova genago mlonda mmonga mweayimili papipi, akampamanda Yesu, akamjovela, “Wu, ndi chaukumyangula Mteta Mkulu?”

23 Yesu akamyangula, “Ngati nijovili uhakau langisa uhakau wene, nambu ngati nijovili chakaka, ndava kyani ukunitova?”

24 Hinu, Anasi ampeliki Yesu kwa Kayafa kuni akungiwi, mweavi mteta mkulu.

Petili akumbela kavili Yesu

(Matei 26:71-75; Maluko 14:69-72; Luka 22:58-62)

25 Simoni Petili ayimili penapo kuyota motu. Hinu vakamkota, “Wu, veve mmonga wa vawuliwa vaki?” Mwene akabela na kujova, “Nene lepi!”

²⁶ Mmonga wa vatumisi wa Mteta Mkulu, muyaki yula mweadumuliwi likutu na Petili, akamkota “Wu, nene nakuwene lepi veve kulidimba pamonga naku?”

²⁷ Kangi Petili akabela kavili, bahapo lijogolo likavika.

Yesu palongolo ya Pilatu

(Matei 27:1-2; 11-14; Maluko 15:1-5; Luka 23:1-5)

²⁸ Kangi vakamtola Yesu kuhuma kwa Kayafa, vampeliki kunyumba ya chinkosi. Yavi hamba kucha, muni vanyambasika palongolo ya Chapanga. Vahotola kulya Pasaka vene vayingili lepi munyumba ya chilongosi wa Loma vakotoka kuhakaswa. ²⁹ Pilatu avahumila chakuvala, akavakota, “Lijambu loki lemukumtakila mundu uyu?”

³⁰ Vakamyangula, “Ngati mwenuyu kuvya abudili lepi ngatimletili lepi kwaku.”

³¹ Pilatu akavajovela, “Ena, mumtola muhamula mwavene, kulandana na malagizugu.”

Vayawudi vakamyangula, “Tete tivii lepi na uhotola wa kumuhamula mundu yoyoha afwayi.” ³² Yakitiki ago gatimilayi malovi geajovili Yesu kulangisa yati ifwa namuna yoki.

³³ Pilatu akayingila kavili munyumba yaki, akamkemela Yesu na kumkota. “Ati veve ndi Nkosi wa Vayawudi?”

³⁴ Yesu akamyangula, “Wu, genago maholo gaku amala vandu vangi vakujovili kunivala nene?”

³⁵ Pilatu akayangula, “Mwe! Myawudi nene? Vandu vaku na vakulu va kuteta vakuletili kwa nene. Uhengili kyani?”

³⁶ Yesu akayangula, “Unkosi wangu lepi wa mulima uwu. Ngati kuvya unkosi wangu wa mulima wenuwu, vandu vevamlanda Yesu ngavanikengelili, vachilongosi va Vayawudi ngavanikamwili lepi. Nambu hinu unkosi wangu lepi wa penapa.”

³⁷ Pilatu akamjovela, “Hinu veve ndi Nkosi?”

Yesu akayangula, “Veve ndi ujova kuvya nene ndi Nkosi. Ndava yeniyoye nene nivelikiwi na nibweli pamulima kuvajovela vandu uchakaka. Mundu yeyoha wa uchaka akuniyuwanila.”

³⁸ Pilatu akamkota, “Uchakaka ndi chindu kiki?”

Yesu ihamuliwa lifwa

(Matei 27:15-31; Maluko 15:6-20; Luka 23:13-25)

Pilatu peamali kujova ago, akavahambila kavili vachilongosi va Chiyawudi kuvula, “Akavajovela nene nichiwene lepi chindu cheabudili.

³⁹ Nambu ndi mvelu winu nene kuvadin-dulila, muchifungu mundu mmonga lukumbi lwa Pasaka. Hinu mwigana nivadindulila Nkosi wa Vayawudi?”

⁴⁰ Penapo vakayangula. “Mwe! Lepi mwenuyo mdindulila Balaba!” Balaba avi mundu mweinyaga vandu vindu.

19

¹ Kangi, Pilatu akalagiza vamtola Yesu na kumtova michapilu. ² Vala manjolinjoli vakabota njingwa ya minga, vakamuwalika kumutu, vakamuwalika nyula ya chinkosi langi ya zambalau. ³ Vakavya kumbwelela palongolo yaki na kujova, “Tikuwoni, Nkosi wa Vayawudi!” Kuni vakumpamanda.

⁴ Pilatu akahuma kuvala kavili, akaujovela msambi wula, “Lola, nikumgotola mundu uyu kwinu, muhotola kumanya kuvya nene nichiwene lepi chindu chochoha cheabudili cha kumuhamula.” ⁵ Hinu, Yesu, akahuma kuvala kuni awalili njingwa ya minga na nyula ya chinkosi. Pilatu akavajovela, “Mlola! Mundu mwene ndi uyu.”

⁶ Vakulu va kuteta na valonda pavamuwene vakayangula. “Mvambayi pamsalaba! Mvambayi pamsalaba!” Pilatu akavajovela.

“Mwavene mumtola hinu, mukamvamba muni nene nichiwene lepi chindu cheabudili.”

⁷ Vayawudi vakamyangula, “Tavete tivii nagu Malagizu, na malagizu gitu gijova, yikumgana afwayi, ndava mwene ajidetekisi kuvya Mwana wa Chapanga.”

⁸ Pilatu peagayuwini malovi ago, akayogopa neju. ⁹ Kangi Pilatu akayingila munyumba ya unkosi, akamkota Yesu, “Veve uhumili koki?”

Nambu Yesu amyangwili lepi chindu. ¹⁰ Pilatu akamjovela, “Wu, wibela kulongela na nene? Wu, umanyi lepi kuvya nene nihotola kukudin-dulila na nihotola kulagiza uvambiwa pamsalaba?”

¹¹ Yesu akamyangula, “Ngauvi lepi na uhotola panani yangu changali kupewa na Chapanga. Ndava yeniyoyu yula mweaniletili kwaku ambudili neju.”

¹² Kutumbula penapo, Pilatu alonda njila ya kumlekekesa Yesu, nambu Vayawudi vakaywanga. “Ngati umlekekisi mundu uyu, veve nkozi lepi wa nkosi wa ku Loma, mundu yoyoha mweajikita kuvya nkosi akumpinga nkosi mkulu wa Loma!”

¹³ Hinu, Pilatu peayuwini malovi ago akamuhumisa Yesu kuvala, akatama pachigoda cha uhamula, pandu pepikemelewa “Luvanja lwelutengenizwi kwa maganga.” Amala kwa Chiebulania Gabata. ¹⁴ Yavi lukumbi lwa muhi, ligono la kutendelekela Pasaka. Pilatu akavajovela Vayawudi, “nkosi winu ndi uyu!”

¹⁵ Vene vakaywanga, “Mkomayi! Mkomayi! Mvambayi pamsalaba?”

Pilatu akavakota, “Wu, nimvamba pamsalaba nkosi winu?”

Vakulu va kuteta vakayangula, “Tete tivii lepi na nkosi yungi nambu nga nkosi wa ku Loma!”

¹⁶ Hinu, Pilatu akamgotola Yesu mumawoko gavi muni vamvambayi pamsalaba.

Yesu vakumvamba pamsalaba

(Matei 27:32-44; Maluko 15:21-32; Luka 23:26-43)

Manjolinjoli, vakamtola Yesu. ¹⁷ Yesu akahuma kuni agegili msalaba waki, mbaka pandu pepikemelewa “Libangu la Mutu.” Kwa Chiebulania pikemelewa Goligota. ¹⁸ Penapo ndi pavamvambili pamsalaba, na pamonga nayu

vavavambili pamisalaba yavi vandu vangi vavili mmonga upandi wa kulyela na yungi upandi wa kumangeya, Yesu ndi pagati yavi. ¹⁹ Pilatu akayandika likokoso pachibau akakivika panani ya msalaba, akayandika, “Yesu Mnazaleti Nkosi wa Vayawudi.” ²⁰ Hinu, Vayawudi vamahele vasomili likokoso ilo, muni pandu peavambiwi Yesu pamsalaba pavi papipi na muji. Kangi likokoso lenilo layandikwi kwa Chiebulania na Chilatini na Chigiliki. ²¹ Hinu, Vakulu va kuteta vakamjovela Pilatu, “Kotoka kuyandika. ‘Nkosi wa Vayawudi,’ Nambu mundu uyu ajovili kuvya, ‘Nene ndi Nkosi wa Vayawudi.’ ”

²² Pilatu akayangula, “Geniyandiki gala nimali, kuyandika!”

²³ Manjolinjoli pevamali kumvamba Yesu pamsalaba, vakazitola nyula zaki, vakavika malundu mcheche, kila mmonga na lilundu laki. Mewawa vakatola na lijoho laki la unkosi, lijoho ilo labotiwi kwa chipandi chimonga ndu, changali kutotewa. ²⁴ Manjolinjoli vala, vakajovesana. “Tikotoka kuyipapula, muni titova kula yati livya la yani.” Lijambu lenili lahengiki muni Mayandiku Gamsopi gegijova, “Vagavini nyula zangu, Na nyula yangu vakayitovela kula.” Ndi, chevahengili vala manjolinjoli.

²⁵ Papipi na msalaba wa Yesu vayimili nyina waki Yesu, na mlumbu wa nyina waki na Maliya mdala wa Kileopa, na Maliya Magidala. ²⁶ Yesu peamuwene nyina waki, na papipi yaki ayimili muwuliwa yula mweamganili, akamjovela nyina waki. “Mau, Lola, mwenuyo ndi mwana waku.”

²⁷ Kangi akamjovela muwuliwa yula. “Lola, mwenuyo ndi nyina waku.” Na kutumbula lukumbi lula muwuliwa yula akamtola atama kunyumba yaki.

Yesu ifwa

(*Matei 27:45-56; Maluko 15:33-41; Luka 23:44-49*)

²⁸ Yesu amanyili kuvya goha gamali kutimila, muni Mayandiku Gamsopi gatimilayi, akajova, “Niyuana njota.”

²⁹ Penapo pavi na nkele weumemili divayi yivavanu. Hinu vakajwiga litonji mudivayi yivavanu vakavika mulungoda lwa mkongo weukemiwa hisopo, vakamvikila pamlo.

³⁰ Yesu peamali kupewa divayi yivavanu yila, akajova, “Goha gatimili!”

Kangi akagundama mutu, akafwa.

Yesu vakumuhoma mgoha muluvafu

³¹ Yavi ijumaa, ligono la kutendelekeha. Ndava muni, higa yikoto kutama pamsalaba Ligono la Kupumulila, muni ligono ilo lavi likulu kwa Vayawudi. Hinu vachilongosi va Vayawudi vakamuyupa Pilatu, magendelu ga vala vevavambiwi pamsalaba gadenyewayi na higa zavi ziwusiwayi. ³² Manjolinjoli vakahamba, vakayidenya magendelu ga mundu wa upandi wa kumangeya na yula wa upandi wa kulyela vevavambiwi pamisalaba pamonga na Yesu vala. ³³ Nambu pavamhikili Yesu vamkoli amali kufwa, ndi vandeniyili lepi magendelu. ³⁴ Nambu mmonga wavi amuhomili Yesu muluvafu na mgoha, bahapo yikahuma ngasi na manji. ³⁵ Mwene yula

mwealoli lijambu lenilo, alijovili muni na nyenye musadika. Na aga geajovili ndi uchakaka, kavili mwene imanya kuvya ijova chakaka. ³⁶ Lijambu lenili lahengiki muni Mayandiku Gamsopi gatimila. “Kawaka hati lijege laki limonga leli-denyewa.” ³⁷ Mewawa Mayandiku Gamsopi gijova. “Vakumlola yula mwevamuhomili.”

Yesu vakumvika multinda

(Matei 27:57-61; Maluko 15:42-47; Luka 23:50-56)

³⁸ Pagamaliki genago, Yosefu mkolonjinji wa Alimatei, akamuyupa Pilatu kuyihulusa higa ya Yesu kuhuma pamsalaba. Yosefu avi mulanda waki Yesu, nambu chamfiyu, muni ayogwipi vachilongosi wa Vayawudi. Ndi Pilatu akamyidakila, Yosefu ahambili kuyiwusa higa ya Yesu. ³⁹ Yosefu alongosini na Nikodemu, mweamuhambili Yesu kimihhi, akabwela agegili mahuta gegikemelewa manemane gegahangisini na ubani vibaba selasini. ⁴⁰ Hinu voha vavili vakayitola higa ya Yesu, na kuyitindisila nyula ya msopi pamonga na mahuta ago ngati cheyavili mivelu ya Vayawudi pakuvika higa multinda. ⁴¹ Pandu pala pevamvambili Yesu pamsalaba, pavi na lidimba palidimba lenilo pavi na litinda la mupya lelavi lakona kumvika mundu yoyoha mugati yaki. ⁴² Ndava ya mahengu ga Vayawudi ga kutendelekeha Ligonola Kupumulila, ndava litinda lenilo lavi papipi vakamuvika Yesu mwenumo.

20

Yesu ayukili

(Matei 28:1-8; Maluko 16:1-8; Luka 24:1-12)

¹ Lukela hamba kucha Dominika, kwakona chitita, Maliya mkolonjinji wa Magidala akahamba kulitinda, na kulola liganga liwusiwi pamlyangu wa litinda. ² Hinu, akajumba kuhamba kwa Simoni Petili na yula muwuliwa yungi, Yesu mwamganili, akavajovela, “Vamuwusili Bambu multinda, nakumanya kwevamvikili.”

³ Petili na muwuliwa yungi yula vakahamba kulitinda. ⁴ Voha vavili, vakajumba kuhamba, yungi yula ajumbili kanyata neju kuliku Petili, akalongolela kuhika kulitinda. ⁵ Peagundimi na kulingulila, ayiwene nyula ya msopi, nambu nakuyingila mugati. ⁶ Simoni Petili namwene, akabwela akumulanda akayingila mu litinda, mwenumo ayiwene nyula za msopi zila, ⁷ chitambala chevamtindisili Yesu kumutu chila. Chitambala chenicho nakuvikwa pamonga na nyula ya msopi yeniyoyeni, muni chagunyiwi na kuvikwa pandu pene. ⁸ Kangi muwuliwa yungi yula mwealongolili kuhika kulitinda, akayingila mugati akalola na kusadika. ⁹ Vavi vakona kumanya, Mayandiku Gamsopi gegijova Yamganili kuyuka. ¹⁰ Hinu, Vawuliwa vala vakawuya kunyumba.

Yesu akumuhumila Maliya wa Magidala

(Matei 28:9-10; Maluko 16:9-11)

¹¹ Maliya ayimili kuvala ya litinda, kuni ivemba. Na peayendalili kuvemba, avi mukugundama na kulingulila mu litinda, ¹² avawene

Vamitumu va kunani kwa Chapanga vavili vevawalili nyula za msopi vatamili pala peyavili higa ya Yesu mmonga kumutu na yungi kumagendelu. ¹³ Vamitumu vala vakamkota, “Mau, ndava kyani wivemba?”

“Maliya akavajovela, vamtoli Bambu wangu nakumanya kwevamvikili!”

¹⁴ Maliya peamalili kujova genago, ang'anamwiki mumbele, amuwene Yesu ayimili penapo, nambu amanyili lepi kuvya ndi Yesu. ¹⁵ Yesu akamkota, “Mau, ndava kyani uvemba? Ukumlonda yani?”

Maliya, akahololela kuvya mwenuyo myimilila lidimba, akamjovela, “Mtopeswa, ngati veve umtolili nijovela kweumvikili, na nene yati nikumtola.”

¹⁶ Yesu akamjovela, “Maliya!”

Mwene Maliya akang'anamuka, akamjovela kwa Chiebulania, “Laboni.” Mana yaki “Muwula.”

¹⁷ Yesu akamjovela, “Kotoka kunikamula, nakona kuhamba kunani kwa Dadi. Nambu hamba kwa valongo vangu uvajovela, nihamba kunani kwa Dadi wangu na Dadi winu, Chapanga wangu na Chapanga winu.”

¹⁸ Maliya wa Magidala, akahamba kuvajovela mambu gala vawuliwa, kuvya amuwene Bambu, ndi amjovili genago.

Yesu akuvahumila vawuliwa vaki
(*Matei 28:16-20; Maluko 16:14-18; Luka 24:36-49*)

¹⁹ Yavili kimihi ya ligono lenilo la Dominika. Vawuliwa vakonganiki pamonga mugati ya

nyumba, kuni milyangu yavi yidindiwi, ndava ya kuvayogopa vachilongosi va Vayawudi. Yesu akabwela, akayima pagati yavi, akavajovela, “Uteke uvyu na nyenye!” ²⁰ Peamali kujova genago, akavalangisa mawoko gaki na luvafu lwaki. Ndi vawuliwa venavo vakasangaluka neju kumlola Bambu. ²¹ Yesu akavajovela kavili, “Uteke uvyu na nyenye! Ngati Dadi chean- itumili nene, na nene nikuvatuma nyenye.” ²² Peamali kujova genago, akavapulila na kuvajovela, “Mpokela Mpungu Msopi. ²³ Vandu vemukuvalekekesa kumbudila Chapanga kwavi, yati vilekekeswa, na vandu mwavangalekekesa, yati vilekekeswa lepi.”

Yesu na Tomasi

²⁴ Tomasi mmonga wa vawuliwa kumi na vavili vala, mweikemiwa mapaha, avi lepi pamonga nawu lukumbi Yesu peabweli. ²⁵ Vawuliwa vangi vala, vakamjovela, “Timuwene Bambu.”

Tomasi akavajovela, “Ngati nakugawona mavamba ga misumali mu mawoko gaki na kuvika lukonji lwangu mu mavamba ago na kuvika chiwoko changu muluvafu lwaki, yati nisadika lepi.”

²⁶ Magono nane gegagelekili, vawuliwa vavi pamonga mugati mula, na Tomasi namwene avi. Milyangu yavi hidindiwi, nambu Yesu akabwela, akayima pagati yavi, akajova, “Uteke uvyu na nyenye!” ²⁷ Kangi akamjovela Tomasi, “Vika lukonji lwaku ulola mawoko gangu, leta chiwoko chaku mu luvafu lwangu. Leka mtahu, nambu usadikayi!”

²⁸ Tomasi akamyangula, “Bambu wangu na Chapanga wangu!”

²⁹ Yesu akavajovela, “Ndava uniwene nene ndi usadiki, vamotisiwa vala vanganiwona nambu vanisadiki.”

Chechikitili chitabu ichi chiyandikwi

³⁰ Yesu akitili gachinamtiti gangi gamahela, palongolo ya vawuliwa vaki, nambu gayandikwi lepi muchitabu ichi. ³¹ Nambu zenizi zeziyandikwi, muni mpata kusadika kuvya Yesu ndi Kilisitu Msangula, Mwana wa Chapanga, ndava ya kusadika mpata na wumi kwa liina laki.

21

Yesu akuvahumila vawuliwa saba

¹ Pagamaliki genago, Yesu akavahumila kavili vawuliwa vaki pamuhana ya nyanja Tibelia. Avahumili naha, ² Simoni Petili, Tomasi mweikemewa Mapaha, na Natanyeli mkolonjinji wa Kana ya ku Galilaya, vana vavili va Zebedayo na vawuliwa vaki vangi vavili, vakavya voha pamonga. ³ Simoni Petili akavajovela, “Nihamba kulova somba.”

Vene vakamjovela, “Tete tilongosana na veve.” Vakahamba, vakakwela muwatu, nambu kilu yila nakupata chindu. ⁴ Hamba kucha, Yesu ayimili kumwambu ya nyanja, nambu vawuliwa vamanyili lepi kuvya avi Yesu. ⁵ Yesu akavakota, “Vankozi, mupatili lepi somba?”

Vakamyangula, “Lepi! Kawaka.”

⁶ Yesu akavajovela, “Muhelesa ngwanda upandi wa kulyela wa watu na nyenye yati

mwipata somba.” Ndi vakazihelesa ngwanda, nambu hinu nakuhotola kuhuta kavili ndava ya somba zamahele.

⁷ Kangi muwuliwa yula, Yesu mweamganili neju, akamjovela Petili, “Ndi Bambu!” Simoni Petili peayuwini kuvya ndi Bambu, akajikunga nyula yaki ya kuvala muni ahulili, akajitaga mumANJI. ⁸ Nambu vawuliwa vangi vala vabwelili kumbwani na watu kuni vihuta ngwanda zezimemili somba, vavi lepi kutali na pandumba, ndi vavi utali wa mita miya yimonga kuhuma mu mkingisa. ⁹ Pavahikili pandumba wauwene motu wa makalakala, wiyaka, na panani yaki pavikiwi somba na libumunda. ¹⁰ Yesu akavajovela, “Mgava somba zingi mleta penapa zemlovili.”

¹¹ Simoni Petili akayingila muwatu, akahuta mbaka kundumba ngwanda yila yeyimemili somba zivaha miya yimonga na makumi mhanu na zidatu. Pamonga wamemili somba zamahele, nambu ngwanda yadawiki lepi. ¹² Yesu akavajovela “Mbwela mlawuka.” Kawaka hati mmonga wavi. Mwealingili kumkota. “Veve ndi wayani,” Vammanyili kuvya Bambu. ¹³ Yesu akabwela, akatola, libumunda akavapela, akakita mewawa na somba zila.

¹⁴ Yeniyi yavi mala ya datu Yesu kuvahumila vawuliwa vaki peamali kuyuka.

Yesu na Petili

¹⁵ Pevamali kulya, Yesu akamkota Simoni Petili, “Simoni mwana wa Yohani! Wu, ukuni-gana nene kuliku ava?”

Mwene akayangula, “Ena, Bambu, umanyili kuvya nene nikukugana.”

Yesu akamjovela, “Dima vana mambelele vangu.” ¹⁶ Kavili akamjovela, “Simoni mwana wa Yohani! Wu, ukunigana?”

Petili akamyangula, “Ena, Bambu, umanyili kuvya nikukugana.”

Yesu akamjovela “Dima mambelele gangu.” ¹⁷ Yesu akamkota mala ya datu, “Simoni mwana wa Yohani! Wu, ukunigana?”

Penapo Petili akavya ngolongondi ndava amkotili mala ya datu. “Ukunigana?” Akamjovela, “Bambu, wamwene umanyili kila chindu, umanyili kuvya nene nikukugana.”

Yesu akamjovela, “Dima mambelele gangu! ¹⁸ Chakaka nikukujovela, pawavi msongolo way-ovalili kujitendelekeha wamwene na kuhamba kwewigana. Nambu pawivya mgogolo wiyinula mawoko gaku, mundu yungi ndi yati akukunga na kuhamba kwe wangana kuhamba.” ¹⁹ Yesu ajovili genago, kulangisa namuna Petili cheifwa na kumpela ukulu Chapanga. Kangi akamjovela Petili, “Nilanda.”

Yesu na muwuliwa yungi

²⁰ Petili akang'anamuka, amuwene muwuliwa yula mweaganiwi na Yesu, akumlanda mweneuyo ndi yula mweatamili papipi neju na Yesu lukumbi pevalyayi na kumkota, “Bambu ndi yani mweakukung'anamukila?” ²¹ Hinu, Petili peamuwene mwenuyo, akamkota Yesu, “Bambu, mundu uyu chikumuhumila kyani?” ²² Yesu akayangula, “Ngati nigana asigalila

mbaka panibwela, chikuvala kyani? Veve unilanda nene.”

²³ Malovi ago, gadandasiki pagati ya valongo vevakumsadika Kilisitu kuvya muwuliwa mwenuyo yati ifwa lepi. Nambu Yesu amjovili lepi muwuliwa yula ifwa lepi, nambu ajovili, “Ngati nigana asigalila mbaka panibwela yikukuvala kyani?”

²⁴ Mwenyu ndi muwuliwa, mwealoli mambu ago na kugayandika. Tete timanyili ajovili chakaka.

Nimalakisa

²⁵ Gavi mambu gangi gamahele geagahengili Yesu. Ngati goha ngagiyandikwayi, niholela hati mulima woha nakuvya pandu pa kuvika hitabu yeyiyandikwi. Ena.

Ngoni Bible Version Translation Project The New Testament in the Ngoni language of Tanzania

copyright © 2020 The Word for the World International

Language: Chingoni (Ngoni)

Contributor: Pioneer Bible Translators

Ngoni New Testament

The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 14 Apr 2023

5cd08b72-e4bf-504c-ac82-b15a8451524d